

Consfințirea timpului jubiliar “Gândacul de Colorado - ziarul românilor de pretutindeni” s-a desăvârșit cu numărul 100

Cu o nemărginită bucurie, am primit recent pe adresa redacției un spiritual Gândac aurit de Colorado.

O asemenea punte sacră de cuvinte, ajunsă la scânteierere și la irizare, ne-a confirmat mai întâi vișoarea iubirii fraterne.

În cele 100 de pagini, bogate în conținut informațional și realizate cu o înaltă ținută profesională, întâlnim multe nume sonore românești.

Cititorii revistei noastre vor lectura, în continuare (pag. 10-11), câteva materiale inedite preluate din prestigioasa publicație, împărtășindu-se totodată și din mireasma celor două inimi diamantine unite sublim prin destin - Lucian și Codruța Mihaela Oprea - care au înnoțat în anul 2001 un nou Gândac de Colorado prin vibrațiile unei grandioase constelații culturale.

Cu acest prilej, colectivul redacției Literaria a Ligii Scriitorilor din România, Filiala Oltenia Craiova, urează aripi zeești spre eternitate Gândacului de Colorado!

N. N. NEGULESCU

Eminescu – Naționalul și Universalul

Voi fi, poate, și eu, tributară concepției după care, vorba lui Arghezi, pentru a fi universal, trebuie să fii național. Arghezi se referea, în conferința sa din 1943, de la Ateneul român, la nimeni altul decât Eminescu. Sunt popoare care își revendică atributul de poet național pentru unul sau altul dintre exponenții spiritului locului; sunt și altele care nu își pot revendica acest titlu; orgoliu? megalomanie? complex de inferioritate? Englezii au, pe lângă alte valori, un autor incontestabil: Shakespeare. Poet și dramaturg. Italianii nu știu să aleagă între Dante Alighieri, cu a sa „Divina comedia”, și Francesco Petrarca și al său „Il canzoniere”. Nemții îl au pe Goethe (deși nici prietenul său, Schiller, nu este mai prejos); nordicii se laudă cu poveștile lor despre vikingi și cu sagaurile lor (finlandezii, cu „kalevala”); lusitanii, cu Fernando Pessoa; sârbii, cu Ivo Andrić; albanezii se laudă cu prozatorul Ismail Kadare; ungurii, cu Petöfi Sandor; polonezii, cu marele romancier Sienkiewicz și cu Czesław Miłosz (laureat Nobel); rusimea a dat multe nume remarcabile: Tolstoi, Dostoievski, Cehov, Gogol, Esenin, Maikovski, Vosnesenski; franțuzii, și ei, au dat culturii universale autori de marcă (nu-i amintesc pe toți, pentru că lista ar fi foarte lungă): Blaise Pascal, Racine, Moliere, Hugo, André Malraux, Albert Camus, Jean Paul Sartre etc.

Revenind la ideea inițială: câte popoare își pot declara că au un poet național? O anchetă întreprinsă în urmă cu câțiva ani în mediile culturale franceze, privitoare la un poet național, scotea la iveală faptul că, hélas! (vai!), cel mai reprezentativ poet al Franței rămâne, totuși, Victor Hugo.

Mulți dintre exponenții culturilor de peste mări și țări, cunosători ai realităților culturale din România și din lume, au conchis că România are un poet național: **Mihai Eminescu**.

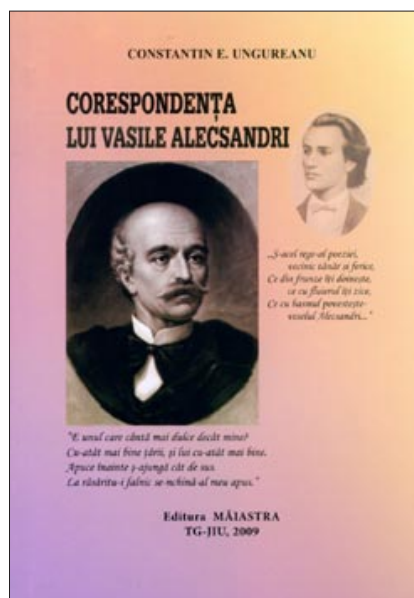
Este surprinzător, de aceea, că unii intelectuali sau falși intelectuali îi contestă acest calificativ.

Eminescu n-a trăit decât 39 de ani. După perioada încercărilor, geniul său s-a manifestat numai vreo 12-13 ani. Acești ani au fost suficienți pentru a se impune în contemporaneitate și, mai ales, în posteritate; pe lângă detractorii de ieri și de azi, efigia lui Eminescu trece imperturbabilă; motiv pentru care Marin Sorescu, unul dintre marii poeți ai secolului XX, a scris acel vers memorabil: „Trebuiau să poarte un nume: Eminescu”.

Doina DRĂGUȚ

Sumar

- N.N. Negulescu**, *Consfințirea timpului jubiliar "Gândacul de Colorado - ziarul românilor de pretutindeni" s-a desăvârșit cu numărul 100*.....p. 1
- Doina Drăguț**, *Eminescu - Naționalul și Universalul*.....p. 1
- Ion N. Dincă**, *"Câtă luciditate, atâta dramă"*.....p. 3
- Doina Drăguț**, *"Suferințele unui redactor"*.....pp. 3,4
- Vintilă Nicu**, *Conținutul noțiunii de intelectual*.....pp. 5,6
- Janet Nică**, *Liniștea din triunghi*.....p. 7
- Janet Nică**, *Melancolii tardive*.....p. 7
- N.N. Negulescu**, *Armonii lirice*.....p. 8
- Elena Buică**, *Parvenirea-i boală grea*.....p. 9
- Lucian Oprea**, *Eroii mei*.....p. 10
- Octavian Curpaș**, *Lucian Oprea - Visul meu a devenit realitate*.....p. 11
- Ion Vlăceanu**, *Perdeaua de fum*.....p. 12
- Andrei Potcoavă**, *Nicolae Rogobete - Lampa lui Diogene*.....pp. 13,14
- Daniel Lăcătuș**, *Tăcerea ca o flacăară*.....p. 15
- Ioan Barb**, *Poeme*.....p. 15
- Constantin E. Ungureanu**, *Junimea. Vasile Alecsandri și Mihai Eminescu*.....pp. 16,17
- Costică Bugă-Buzești**, *Franco și fiul meu*.....pp. 18,19
- N.N. Negulescu**, *Universul limbajului*.....p. 19
- Liviu Andrei**, *Sfârșitul erei de mireasă*.....pp. 20,21
- George Pașa**, *Poeme*.....p. 21
- Ada Stuparu**, *Carte craioveană în "lumina slovei scrise"*.....p. 22
- Dumitru Paraschivescu**, *Poeme*.....p. 23
- Liviu Jianu**, *Poeme*.....p. 23
- Ion Pătrașcu**, *O posibilă coincidență tematică între Eminescu și Petrarca*.....p. 24

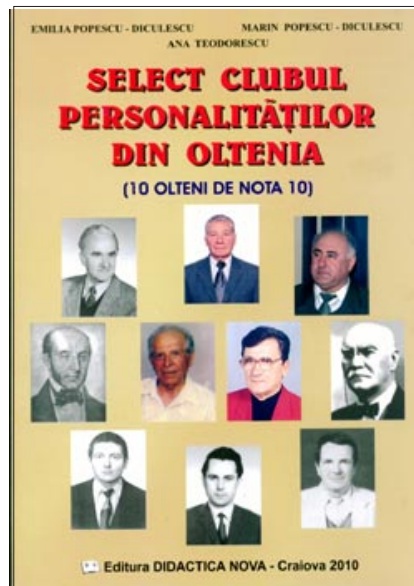

Constantin E. Ungureanu -
Corespondența lui Vasile Alecsandri,
Ed. Măiastra, Tg-Jiu, 2009

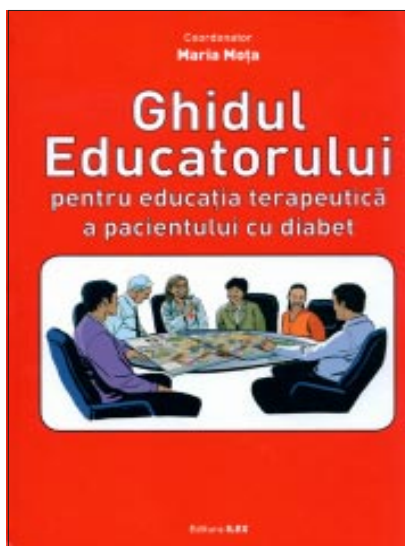
Ștefan Marinescu - *Rezonanțe*,
Ed. Sitech, Craiova, 2008

Cărți primite la redacție

Emilia Popescu-Diculescu, Marin
Popescu-Diculescu, Ana Teodorescu
- *Select clubul personalităților
din Oltenia*, Ed. Didactică Nova,
Craiova, 2010

Maria Moța -
Ghidul educatorului,
Ed. Ilex, București, 2010

Literaria

Revistă de cultură
Fondată la Craiova, în 2010

Publicație a Filialei Oltenia Craiova
a Ligii Scriitorilor din România

Redacția

Redactor-șef:
N. N. NEGULESCU

Redactor-șef adjunct:
DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:
JANET NICĂ

Colectivul de conducere
al Filialei Oltenia Craiova

Vintilă NICU - președinte
N. N. NEGULESCU - vicepreședinte
Doina DRĂGUȚ - purtător de cuvânt
Elena BUȚU - trezorer

Responsabilitatea privind conținutul
materialelor publicate în revista *Literaria*
aparține strict autorului care semnează textul.
De asemenea, drepturile de autor asupra
textelor publicate aparțin semnatarilor.

Materialele se pot trimite la adresa:
revista.literaria@yahoo.com

Adresa redacției:
Bd. Gheorghe Chițu, nr. 61, Craiova, Dolj
cod: 200541

DTP: Doina DRĂGUȚ

Un scurt fragment biografic, un „jurnal“, dar mai ales o „monografie“ a durerilor și suferinței se vrea, și este, lucrarea poetei Doina Drăguț, intitulată „Suferințele unui redactor“.

Deși titlul cărții pare „de împrumut“, conținutul acesteia atestă că alegerea lui a fost cât se poate de bună, pentru a ilustra drama „personajului central“. E vorba nu numai sau nu numai atât de suferințe fizice și fiziologice, cât mai ales de chinurile psihice provocate „eroului“ acestei zguduitoare povestiri, **Constantin Dumitrache** - redactor reputat și îndrăgit de radioascultători - de egoismul și interesele obscure ale conducerii unei importante instituții de cultură, de „încrângătura“ - potrivit expresiei sale - de la Radio „Oltenia“ Craiova, care, pentru a elimina un concurent autorizat prin înalta-i pregătire profesională - fost șef de promoție - și prin probitate morală deosebită, l-a tracasat și timorat până la epuizare și dispariție.

Nu „un fragment autobiografic romanțat“, nu „o monografie romanțată a suferinței“, se vrea această carte, deoarece suferințele nu se romanțează, ci una

“Câtă luciditate, atâta dramă!”

bazată pe adevăr și autenticitate se instituie lucrarea de față.

Cu toate că nu eroul se autointrospectează - doar se autoconfeșează uneori - ci autoarea îi analizează chinurile fiziologice și sufletești, - cu unele asemănări caracteristice tehnicii camilpetresciene și Hortensiei Papadat Bengescu, bazate pe autenticitate: probe rezultate din dialoguri, articole, destăinuiri ale personajului în suferință - cartea se circumscrie și prozei analitice. „Câtă luciditate, atâta dramă!“ - ar zice Camil Petrescu.

Caracterul de „jurnal“ - preponderent al lucrării - este dat de analiza cronologică a suferinței crescândă a „eroului“, cu observația că „însemnările zilnice“ îi aparțin autoarei. Nu lipsesc elementele de intimitate, vizând relațiile familiale și cele pline

de afecțiune și sensibilitate ale cuplului conjugal - autoare-erou - dar predominante sunt elementele realiste, ale unei realități dure-roase.

Deși poetă, înzestrată cu sensibilitate artistică - e

adevărat, cam rece, de tip barbian - autoarea își cenzurează cât poate durerea personală, pentru a rămâne în limitele adevărului și pentru ca mesajul transmis să rămână acuzator, rechizitorial, nu direct, ci indirect, cu mijloacele specifice literaturii. Este adevărat că, pentru reverberarea acestui mesaj, autoarea sacrifică multe din mijloacele specifice ficțiunii - cunoscute ei, după cum o dovedesc lucrările-i anterioare -, și renunță la unele „absconșități“ și „ambiguități“ caracteristice literaturii, dezvăluind numele „eroului“ și păstrând identitatea unora din apro-

piții cercului de prieteni. Doar în descrierea unor aspecte ale naturii și în reflectarea relațiilor familiale manifestă unele efuziuni sentimentale, lirice.

Dialogurile sunt subordonate reliefării raporturilor interumane, familiale și intime, subliniind afectivitatea cuplului conjugal, și relațiile prietenești cu apropiați ai „eroului“, dar unori și acuzatoare.

Narațiunea curge logic și cu nerv, cu propoziții și fraze, în general, scurte, uneori eliptice și cu implementări ale stilului indirect-liber, trezind interesul cititorului, compasiunea sa, dar și dezaprobarea practicilor inumane dezvăluite.

„Suferințele unui redactor“ se instituie ca o lucrare de apreciere a meritelor unui om, în memoria unei personalități, interesând nu numai familia, prietenii și cunoscuții acestuia, ci și opinia publică, chemată să extirpe practici ale unei reminiscențe dictatoriale, specifice totalitarismului comunist și „încrângăturilor“ postdecembriste, incompatibile democrației de tip european ce încearcă a se înfiripa în România de azi și mai ales de mâine.

Ion N. DINCĂ

SUFERINȚELE UNUI REDACTOR

fragment de roman (continuare din numărul anterior)

În ziua în care venise acasă cu analizele și cu diagnosticul de la ecograf, am căutat prin toate dicționarele pe care le aveam în casă să ne documentăm despre pancreas. Nu știam anatomie nici eu, nici el.

Am citit în DEX: „glandă de formă alungită, așezată înapoia stomacului, care are legătură cu splina și cu duodenumul“. De aceea avea impresia că-l doare stomacul. De la un timp, avea când diaree, când era constipat. Tot acest confort era generat de pancreas.

19 septembrie 2001. Am fost cu el la Spitalul militar, pentru analize. I-au luat sânge și i-au făcut raze la stomac. După aceea, eu am plecat la serviciu, iar el, în oraș, să-și copieze actele pe care le adusese pentru doctorat.

Seara, după ce am mâncat, a început să-mi vorbească despre teza de doctorat. Nu dădea nici o importanță bolii. Avea încredere în el. Îmi spunea că este puternic.

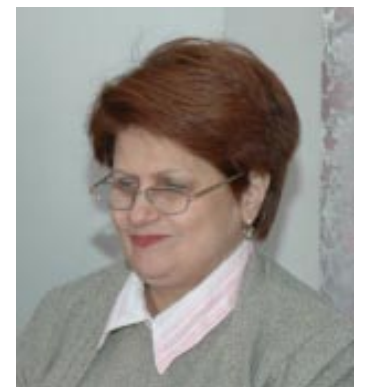
Îmi amintesc de multele seri de

vară pe care le petreceam pe terasa noastră de la bloc la o cafea, o țigară și un pahar de vin bun. Îmi spunea:

- Coană Mițu, adu cafelele în sacnasiu!

Așa numea el terasa noastră, care era năpădită de flori, semănând, mai degrabă, cu o seră.

Deși nu era prea mare, terasa noastră era frumos amenajată. Într-o parte era sectorul cactușilor, care înfloreau la un an o dată, iar florile lor durau doar 24 de ore. Ce bucurie era dimineața, când îi găseam înfloriți. Costel chiar le săruta, metaforic vorbind, florile. În altă parte era sectorul mușcatelor, care stăteau tot timpul înflorite; erau: albe, roze, roșii, șatirate. În altă parte erau florile de primăvară: albe; apoi florile care înfloreau

vara: leandrii, trandafirii japonezi; urmau florile de toamnă și florile de iarnă: crăciunițele, care înfloreau chiar de Crăciun.

Ne încântam adesea de câte un element sau altul al vieții noastre trecătoare, cum ar fi tufe de garoafe pe care bunii noștri colocatari de la parter le îngrijeau cu multă dragoste. Dincolo de aceste componente sufletești, ne gândeam la treburile zilnice.

continuare în pag. 4

continuare din pag. 3

Îmi spunea ce făcuse la serviciu în ziua aceea, cu cine se întâlnește, cu cine se "certase" ("certase" în ghilimele, pentru că el nu era nicidecum un om certăreț), cu cine vorbea la telefon etc. Eu nici nu aveam timp să deschid gura să spun ceva. Era volubil, era plin de vervă.

După ce epuiza toate întâmplările din ziua aceea, începea să recite din Iliada ori din Odiseea. La un moment dat, îmi spunea:

- Mițu, întoarce ceașca să-ți ghicesc!

Lua un chibrit în mână și urmărea toate dărele lăsate de cafea pe ceașcă. Eu mă amuzam. Îmi ghicea, de asemenea, în palmă:

- Mițu, să știi că trăiești mult! Uite ce lungă este linia vieții la tine!

- Da, așa este, semăn cu bunica mea, care a trăit 83 de ani! Dar, la tine cum este? întrebam eu.

- Eu nu trăiesc mult. Semăn cu tata.

Apoi adăuga:

- Mițulică, nu se știe niciodată. Destinul își are secretele lui. Cel care v-a rămâne în urmă, va scrie despre celălalt!

Am dat din cap, afirmativ. Mi-a plăcut ideea, neștiind atunci că povara va cădea pe umerii mei.

După aceea, mergeam în cameră și citeam, înainte de culcare, din Biblie: fie din Cântarea cântărilor, fie din Psalmi, fie din Ecclesiast și ne îmbogățeam din aceste înțelepciuni; iar a doua zi, plecam la muncă, așa cum am fi fost ucenici. De la ucenic la mucenic nu este, pare-se, decât un pas. Încercam să facem acest pas prin lamura gândului nostru.

20 septembrie 2001. A fost singur să-și ia analizele de la Spitalul militar. Se simțea din ce în ce mai rău.

După amiază, stând la o cafea, pe terasă, am văzut că avea cearcăne galbene în jurul ochilor. Îmi spunea că îl doare mereu stomacul.

Acum știam ce are. Știam că are o tumoare la pancreas, dar speram, și eu, și el, ca acea tumoare să fie benignă. Așteptam analizele la sânge și la urină. Medicul internist ne spusese că dacă analizele la sânge sunt bune se poate interveni chirurgical pentru extirparea tumorii.

Am vorbit cu Delia, cumnata mea, la telefon. Fiind cadru medical, o mai consultam în probleme de medicină, îi spuneam simptomele

pe care le avea Costel. I-am spus, printre altele, că nu-i trece durerea decât cu algocalmin (fiolă), și acest medicament nu se găsește la farmacia.

(Fac aici o paranteză pentru a-mi exprima indignarea că acest medicament simplu, care altădată se găsea pe toate drumurile, atunci lipsea cu desăvârșire din farmacii. Deh, problemele politice îi afectează pe oamenii de rând. Fabrica de medicamente din Iași, fiind unicul distribuitor de medicamente din țară, mărise prețurile, iar Ministerul Sănătății făcea "eforturi" să aducă în locuitorii din străinătate.)

Delia mi-a spus că-i trimite ea, a doua zi, prin Lavinia, nepoata mea, 10 fiole de algocalmin (furate, bineînțeles, de la spitalul din Băilești). Lui Costel, numai la algocalmin îi ceda durerea. De la spital îi dăduseră o rețetă, până îl internau. Cumpărasem medicamentele; el le lua, ca un copil cuminte, dar nu-i calma durerea.

21 septembrie 2001. A fost la serviciu. A vorbit cu Liviu Grăsoiu, de la Radio București, căruia trebuia să-i trimită o casetă cu câteva poezii de-ale mele și cronica lui Gheorghe Grigurcu la cartea mea "Ochiul de lumină", care tocmai apăruse. Intenționa să se ducă a doua zi (sâmbătă) la Radio să copieze caseta.

22 septembrie 2001 (sâmbătă). Dimineața, s-a simțit foarte rău. Am vrut să sun la salvare, dar nu m-a lăsat. Vorbise la Spitalul militar cu medicul care trebuia să-l opereze. I-am dat o fiolă de algocalmin și i-a cedat durerea. I-am făcut ceai de rostopască și s-a simțit mai bine. Apoi a mâncat.

Pe la ora 4 după amiază, l-a sunat pe Marian Paraschivu să vină pe la el, să mai stea de vorbă. Se simțea singur. Era trist. Eu încercam să-l scot din acea stare, spunând diverse lucruri fără însemnătate.

Marian a venit pe la ora 6 după amiază; au văzut un meci de fotbal la televizor. Lui Costel îi plăcea de el. Era un om cinstit, avea un limbaj presărat cu diverse regionalisme și era capabil să facă o atmosferă plăcută.

După meci, Costel a vrut să ieșim să mai ia și el aer. Nu suporta să stea mult în casă. Îi plăcea să meargă, să stea în aer liber, să discute, să facă glume. Era foarte deschis, jovial, un om de societate. Îi plăcea, de asemenea, foarte mult la țară.

Poate că serviciul pe care îl avea își pusese amprenta. Cei de la Radio

aveau muncă de teren, de delegații. Luau interviuri, dialogau, puneau întrebări. Seara, veneau la Radio și prelucrau în studiu, cu ajutorul operatorilor, munca de peste zi. Se mira cum de pot eu să stau 8 ore închisă într-un birou.

Făcusem facultatea de matematică-informatică și lucram la Centrul de calcul de la IUG Craiova. Stăteam în fața unui computer și proiectam, scriam programe, executam programe. De asemenea, făceam tehnoredactare. Acest lucru mă deconecta, mă delecta. Având afinități cu literatura, îmi plăcea să scriu la calculator, mai ales lucrări filologice sau filosofice. Fiind șefa Centrului de calcul, de multe ori stăteam peste program, mai ales când era Costel în delegație și știam că vine târziu acasă.

Dacă ajungea cumva înaintea mea acasă, îmi dădea telefon: "Mițule, vino repede acasă! Mi-e foame! Vino, să-mi dai să mănânc!" Mă amuzam. Parcă era un copil. Se amuzau și telefonistele de la serviciu, care-l simpatizau, ba se mai și întindeau la glume cu el. Îmi spuneau: "Doamna Doina, duceți-vă acasă să-i dați copilului să mănânce, că moare de foame!"

Uneori, se prostea și zicea: "M'a foame!". Îl imita pe copilul prietenului său Liviu Epureanu.

Erau, cu câțiva ani în urmă, la mănăstirea Lainici, în ziua de "Schimbarea la față", pentru a înregistra pe reportofon evenimentul și a-l reda la emisiunea "Lumina credinței" de la Radio "Oltenia" Craiova. Slujba a ținut foarte mult. A participat, atunci, și mitropolitul Olteniei, Nestor Vornicescu.

Mitropolitul Nestor îl prețuia foarte mult pe Costel. După fiecare slujbă, la care era și Costel prezent, îl întreba: "Hei, Costache, cum a fost? Mă bucur că ai participat. Să rămâi și la ultima parte!" Urma masa soborului de preoți și bineînțeles discuții amicale.

După slujbă, Costel și Liviu au fost chemați de Mitropolit. În timp ce Înalt Prea Sfinția Sa îi îmbrățișa și le mulțumea pentru participare, copilul a izbucnit: "M'a foame!". I.P.S. Nestor a zâmbit, l-a mângâiat pe copil pe creștet, și a spus: "Domniile voastre, poftiți la masă!"

Am ieșit la o terasă din apropiere. Marian și nevastă-sa au băut bere, iar noi - apă plată. Făceam și eu tratament cu oxacilină, pentru că îmi apăruseră trei buboale pe picio-

rul stâng și nu trebuia să beau alcool (era prima dată în viața mea când aveam așa ceva). Lui Costel nu-i spusese nimănui să nu bea băuturi alcoolice, dar se oprise el, așa dintr-o dată.

Noaptea, a dormit bine. Eu, și mai bine. Eram obosiți și aproape mulțumiți de ziua care trecuse.

23 septembrie 2001 (duminică). Costel s-a trezit pe la ora 7 și mi-a spus că-i e foame; să-i frig un cârnăț. M-am bucurat că voia să mănânce. A mâncat bine, a băut ceai și apoi o ceașcă de cafea și, bineînțeles, a fumat. Nu se putea lăsa de fumat.

Pe la ora 14 a dat Marian telefon și ne-a invitat să mergem prin parc, la o plimbare. Costel a fost de acord, ba chiar s-a bucurat. Și-a luat mai multe casete și reportofonul, să caute, în parc, interviul cu Gheorghe Grigurcu pentru Liviu Grăsoiu de la Radio București.

Am ajuns în parc. Voia să mănânce mici, ca de altfel și noi. Până la restaurantul "Ciobănașul" s-a odihnit de trei ori. Nu avea putere. În schimb, era în stare să ne smulgă zâmbete:

- Uite o bancă goală, care ne așteaptă! Hai s-o "șerșetăm"! (Cuvântul "cerșetăm" îl rostea adesea "șerșetăm", imitându-l pe mitropolitul Nestor Vornicescu).

Îi cumpărasem, din oraș, bere fără alcool. Și-a desfăcut o cutie, cum ne-am așezat pe prima bancă. I se usca gura.

Ajunși la restaurantul din parc, a mâncat doi mici. S-a simțit bine. Era vesel. A încercat să caute pe casete, dar nu auzea bine, pentru că era multă gălăgie în parc. A renunțat, zicând că "mai este și mâine o zi".

Ne-am întors acasă pe la ora 19. A vrut să mai stăm la terasă, la noi, în cartierul Lăpuș. Parcă voia să țină timpul în loc. Își dorea o dilatare la infinit a acelei zile.

A băut puțină apă plată. I-a spus lui Marian că mâine se operează. Era foarte optimist. M-am înfiorat. Cu câtă ușurință putea să vorbească despre o operație, care nu era deloc ușoară. Mi s-a părut, atunci, că vorbește altcineva în locul lui, cu aceeași voce, cu aceleași gesturi, dar cu o detașare uluitoare.

Doina DRĂGĂU

continuare în numărul viitor

Problema definirii riguroase a intelectualității, precum și problema componentei, structurii interne a acestei entități sociale complexe și pluraliste, sunt evidente probleme dificile, controversate și deci deschise, la ordinea de zi prioritară a dezbaterilor sociologice și filozofice. Deși punctele de plecare principale se inserează în fundamentul concepției și metodei filozofiei, dat fiind terenul vast și accidentat al acestei problematice, autorul se vede obligat să-și avertizeze cititorul despre posibilitatea existenței unor contradicții în sfera aserțiunilor, tezelor și demonstrațiilor sale, despre valoarea provizorie, ca ipoteze de lucru, a unora din tezele și soluțiile adoptate, precum și a terminologiei folosite sau propuse; așadar cu alte cuvinte, autorul previne, din respect pentru exigența onestității intelectuale, că în etapa actuală a elaborării studiului său, este silit să se mulțumească cu unele rezultate parțiale, cu caracter aproximativ, sub rezerva unor informări suplimentare, mai ample, și a unor deducții și generalizări ulterioare, maturizate cu ajutorul meditației, discernământului critic și ... al timpului.

Primul sens, cel popular și profan, al categoriei de intelectual se întemeiază pe un criteriu formal: calificarea muncii intelectuale prin obținerea unei diplome de învățământ superior sau mediu. Conform acestui criteriu formal, intelectual înseamnă: posesor legal al unei diplome de învățământ superior sau mediu, care atestă din partea autorității de stat calificarea muncii intelectuale, într-un domeniu sau altul de

Conținutul noțiunii de intelectual

specialitate din sfera vastă a cunoașterii și practicii umane.

Al doilea sens al noțiunii de intelectual, cel mai răspândit în lumea cultă este sensul clasic-istoric, potrivit căruia intelectualul autentic este acea persoană care are capacitatea și funcția de a exprima și satisface nevoile spirituale și morale ale societății, capacitatea și funcția de conducător spiritual, de educator, de medic al sufletelor, care tratează sau previne maladiile spiritului.

A fost o perioadă îndelungată, în care această accepție era monopolizată în special de preoți, profesori și juriști

Al treilea sens al noțiunii de intelectual, care este complementar cu cel anterior, ar putea fi denumit sensul științific, sensul gnoseologic-metodologic, deci istoric-contemporan, prin care se exprimă condensat un complex de trăsături specifice, comune și definitorii pentru toate categoriile intelectualității în ansamblul său, cu alte cuvinte ca entitate socială pluralistă, ca bloc istoric integrativ.

Ei bine, care sunt aceste determinații specifice și definitorii ale intelectualității? - Iată-le: cultura științifică, exprimată printr-un quantum superior de cunoștințe și informații într-o anumită specialitate, metodologia științifică, logică, de cercetare, de judecată și previziune, spiritul raționalist-critic, care nu face concesii ignoranței, prejudecăților sau dogmelor, curajul, independența și libertatea de spirit, care include dreptul la îndoială, la verificare, precum și dreptul la eroare; onestitatea intelectuală și productivitatea morală, ambele îmbinate și exprimate prin consecvență, prin concordanța dintre concepția despre lume/ "Die Weltanschauung" și conduita practică cotidiană, pe scurt, prin caracter, adică prin ecuația constantă a rațiunii și acțiunii.

Desigur, caracterizarea acestui ultim sens al noțiunii de intelectual rămâne destul de schematică, destul de aproximativă, ast-

fel încât în sfera ei de cuprindere se pot insera numeroase alte determinații, mai mult sau mai puțin detaliate și nuanțate.

De exemplu, la întrebarea, evident coincidentă cu sensul aci conturat, anume, cum se poate defini și recunoaște sănătatea și robustețea intelectuală?, - filozoful de orientare idealistă Henri Bergson a răspuns în felul următor:

"Ea se manifestă prin gustul acțiunii, prin facultatea de a se adapta și readapta la împrejurări, prin fermitatea îmbinată cu suplețea, prin discernământul profetic al posibilului și imposibilului, printr-un spirit de simplificare, care triumfă asupra complicațiilor, în sfârșit, printr-un bun simț superior" (Henri Bergson - „Les deux sources de la Morale et de la Religion”).

Meditând ceva mai insistent asupra acestor trei sensuri, sensul profan, sensul clasic și sensul științific-gnoseologic al noțiunii de intelectual, constatăm că aceste sensuri aci menționate sunt încă departe de a cuprinde complexitatea, eterogenitatea și multilateralitatea conținutului structural concret al acestui concept generic, cumulativ.

Căci, precum se observă din capul locului, cele trei sensuri sau accepții ale susnumitei noțiuni nu ne indică raportul intelectualului cu munca productivă a celorlalte categorii umane.

Din perspectiva sensului clasic, mai trebuie să adăugăm că noțiunea de intelectual, în semnificația sa prioritară și majoră, corespunde funcției, cu aspecte multiple, de a exprima și satisface trebuințele spirituale și morale ale societății, designează pe intelectualul ca om universal, ca purtător, creator de cultură și morală, ca pe deținătorul rolului de stea călăuzitoare a sufletelor și speranțelor lumii.

În pofida determinațiilor cardinale, specifice și comune, - intelectualii nu formează o clasă socială distinctă, independentă și de sine stătătoare, nici un grup social omogen, în afară și deasupra

claselor sociale fundamentale; dimpotrivă, intelectualitatea formează un bloc larg, pluralist, divers și totuși integrativ, un complex difuz constelat de grupuri sociale specifice, eterogene și plurideterminate; dar este locul potrivit să subliniem: - atât procesul de plurideterminare, de eterogenizare și de diversificare, cât și procesul de constelare de solidarizare, de formare a unui bloc ideologic, spontan sau dirijat, în funcție de etapele istorice parcurse, se operează în principal, în virtutea modului de producție și a diviziunii sociale a muncii, pe spaliul fundamental și amplu al structurii de clasă și politice a unei societăți, - structură socială și grupală determinată în ultima instanță de infrastructura economică, de totalitatea raporturilor de proprietate și producție.

Un progres important în lărgirea conceptului de intelectual, în examenul practicii intelectuale și al structurii intelectualității îl constituie distincția metodologică stabilită de Antonio Gramsci în sfera supremației sau hegemoniei în stat deținută de un grup social esențial sau fundamental; anume, filozoful italian face distincție între aspectul de dominație statală, care reprezintă momentul forței materiale, momentul constrângerii, sau dictaturii, și care vizează grupele sociale adverse, antagoniste - și, pe de altă parte, aspectul pozitiv de hegemonie socială, aspectul de conducere intelectuală și morală/culturală/, care reprezintă organizarea consimțământului spontan din partea largilor mase ale populației, dar în special ale grupelor sociale înrudite și bine aliate.

Bineînțeles că cele două aspecte fundamentale ale supremației sau hegemoniei în stat sunt inseparabile, ele neputând exista izolat, unul fără celălalt. De aceea se impune întrebarea, care ne apropie de centrul focal al acestei problematice: - prin cine și când, în care moment grupul social dominant devine într-adevăr con-

continuare în pag. 6

continuare din pag. 5

ducător?

Grupul social dominant pe planul suprastructural al societății politice, adică al statului și guvernului juridic, devine și conducător numai atunci când ajunge să-și exercite hegemonia socială asupra întregii societăți civile, prin care se înțelege ansamblul organismelor private; una din principalele condiții ale cuceririi puterii este ca un grup social fundamental, care aspiră la acest obiectiv, să desfășoare o activitate hegemonică, să se afirme ca un conducător încă înainte de a cuceri puterea politică, guvernamentală, iar în momentul, în stadiul în care, prin cucerirea și exercitarea puterii, devine efectiv dominant, el trebuie să continue să fie și grupul conducător sub triplu aspect: intelectual, moral și politic.

Or, grupul social dominant își exercită funcțiile complimentare de conducere intelectuală și morală/culturală/ prin intermediul unei fracțiuni, unei elite, care aparține propriei sale pătri de intelectuali, adică intelectualității organice, provenită din sânul său și ca atare caracterizată prin raporturi de reprezentanță, prin identitatea dintre reprezentați și reprezentanți.

Această subcategorie de intelectuali organici deține și exercită hegemonia intelectuală și morală atât față de propria sa clasă, față de propriul său grup social, dominant, căruia îi întreține, dezvoltă și consolidează conștiința unității și misiunii sale social-istorice, cât și față de grupurile sociale subalterne, înrudite sau aliate, - aceasta în general, dar în special față de intelectualii acestor grupuri, medii și inferioare, intelectuali pe care îi subordonează, îi integrează, în mod direct sau indirect, în mod

mărturisit sau camuflat, într-un bloc ideologic, mai mult sau mai puțin unitar, divers și difuz, dar al cărui nerv central îl constituie punctul de vedere partidic, concepția despre lume a grupului social dominant, care față de grupurile antagoniste, declarat adverse, nu ezită în momentele de criză să se folosească constrângerea fizică.

Dar mai există încă un element esențial și complimentar, care a fost și până acum subînțeles ca inerent celor două aspecte fundamentale ale hegemoniei în stat și pe care trebuie acum să-l reliefăm pe primul plan: este vorba de aspectul organizatoric, care cuprinde o întreagă gamă de calificări și pe care-l găsim determinant la toate nivelele, structurale și suprastructurale.

Lărgind conceptul de intelectual prin relevarea unor noi elemente ale practicii intelectuale, putem continua: prin intelectuali trebuie să înțelegem nu numai păturile desemnate de obicei prin acest nume, ci în genere orice strat social care exercită funcții organizatorice în sens larg, atât în domeniul producției, cât și în cel al culturii și în cel politic-administrativ.

Caracterizând pe intelectuali din punctul de vedere al funcțiilor politice de organizare și de legătură la nivelele suprastructurii politice și ideologice, s-a emis aserțiunea precum că intelectualii sunt comișii grupului dominant pentru exercitarea funcțiilor subalterne ale hegemoniei sociale și guvernării politice, adică a asigurării consimțământului spontan al marilor mase ale populației față de orientarea imprimată vieții sociale de grupul fundamental dominant, consimțământ care se naște istoricește din prestigiul / și deci din încrederea / ce derivă pentru grupul dominant din poziția și din funcția sa în

lumea producției, a aparatului de constrângere al statului, care asigură în mod legal disciplina grupurilor care își refuză consimțământul, fie activ, fie pasiv; dar acest aparat e constituit pentru întreaga societate, în vederea momentelor de criză în conducere și în dirijare, în cazul că se produce o slăbire a consimțământului spontan.

Acest mod de a pune problema are ca rezultat o lărgire foarte mare a conceptului de intelectual, dar numai așa e posibil să ajungem la o aproximare concretă a realității.

De câte ori vorbim de aceste trăsături definitorii ale birocrăției, este necesar să înțelegem în mod explicit încă un aspect de importanță metodologică majoră: anume că birocrăția în această accepție, aici exprimată condensat - în pofida travestirilor, mimetismului ideologic -, este un numitor comun al tuturor țărilor din cele două lagăre mondiale, mai exact din cele trei lumi.

Având în vedere acest fapt cardinal, care ne oferă o poziție strategică de importanță hotărâtoare, - se poate conchide și formula următoarea generalizare, următorul principiu interpretativ:

- calificarea științifică superioară, corespunzătoare științelor-pilot sau ramurilor prioritare ale economiei și tehnicii, situația prioritară cheie, în procesul de diviziune socială a muncii constituie pentru unele categorii restrânse de intelectuali o platformă de lansare și integrare în elita puterii economice și politice, în grupul quasi-clasial privilegiat al birocrăției politice și tehnocratie, care, în virtutea monopolului dreptului de dispoziție, precum și în virtutea egoismului colectiv de castă, voalat în cele mai no-

bile și egalitate postulate teoretice, participă substanțial, făcându-și partea leului, la repartitia și apropierea surplusului de valoare, baza genetică a diferențelor de clasă!...

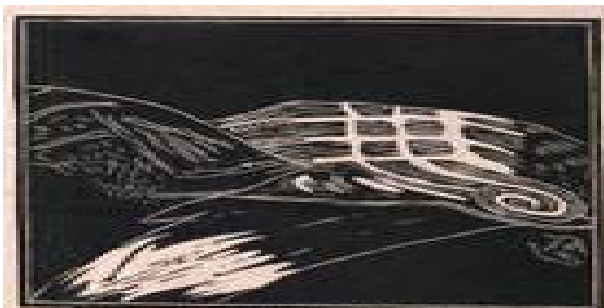
Aforismul popular "Cine în parte, parte-și face" se aplică, așadar, nu numai la egoismul individual, ci se extinde și la egoismul colectiv de grup. Oare morala creștină sau etica umanismului socialist nu au avut capacitatea sau virtutea să răstoarne și anuleze forța egoismului colectiv, de grup privilegiat, și implicit valabilitatea celui aforism critic și ironic cel puțin în țările care au încercat să construiască socialismul?

Desigur, fără echivoc, și componenții castei birocratice și tehnocratice posedă în general studii superioare, diplome universitare și lucrează cu inteligența. Dar ce s-ar întâmpla dacă ne-am limita și călăuzi în mod unilateral de acest criteriu unic în elaborarea conceptului de intelectualitate, mai precis de "de muncitorii intelectuali"?

Evident, în acest caz am ajunge să ignorăm sau să ometem în mod intenționat criteriile materiale, obiective, pentru definirea claselor, categoriilor și subcategoriilor sociale, anume: poziția, locul, amplasarea unui anumit grup social în cadrul sistemului de producție socială.

Ori, repet, ignorând sau omițând aceste criterii obiective-cheie în definirea claselor și grupelor sociale ajungem la o definiție necritică, psihologistă, stranie și evident neștiințifică, asemenea lui Jean François Revel: - "toți muncitorii inteligenței constituie o clasă specială" (Jean Francois Revel: Les idées de notre temps).

Vintilă NICU

Cristina Oprea
Energii telurice

Cristina Oprea
Energii telurice

Janet NICĂ

Liniștea din triumghi

În volumul **Concepte critice**, **Ovidiu Ghidirmic** încearcă să-și boteze maturitatea de critic literar, alegând, din miriapodul de concepte culturale, trei picioare, definitorii pentru personalitatea domniei sale.

Din neamul stilurilor artistice fundamentale, criticul literar a ales **romantismul**, din ginta categoriilor estetice a ales **fantasticul**, probabil cea mai complexă și cea mai alunecoasă categorie estetică, iar din clanul disciplinelor și al metodelor a pus degetul pe **hermeneutică**, încă frumoasa fără corp.

Cea mai simplă figură geometrică, triunghiul **romantism-fantastic-hermeneutică**, din interioara-i frământare secretă, secretează noblețe, stabilitate și liniște.

Actul de a alege luminiș din stufăriș e un semn regal care conduce de la eroare la rigoare, de la rătăcire la mântuire. **Ovidiu Ghidirmic** sculptează jungla, făcând-o grădină. Biciul grizonatului intelect domesticește caii instinctului, punându-i la proțap, de o parte și de alta, în ham.

Conceptele în cauză sunt vechi de când lumea, dar negustate de rugină, permanente, greu definibile, dar mereu definite și redefinite.

Interesul pentru miezul lor

inefabil a născut munți de ipoteze și oceane de conjecturi. Pentru fiecare latură a triunghiului cu puternice reverberații estetice, artistice și filozofice, criticul **Ovidiu Ghidirmic** coboară, pe trepte bine ticluite, până în paleoliticul și neoliticul conceptelor care l-au călăuzit, și sigur îl vor călăuzi, în nobilul demers de degustare axiologică a frumoaselor utopii culturale.

Permanent, cu de la Aristotel citire, conceptele sunt aduse la zi, sincron și diacronic, lustruite până la os și înscăunate pe curcubeu.

Gândind ascendent, rudă de sevă albastră cu **Umberto Eco**, **Ovidiu Ghidirmic**, între închis și deschis alege deschiderea, între defensivă și atac alege ofensiva. **Romantismul**, **fantasticul** și **hermeneutica** proliferază, prin clocotul nedefinirii, noi plozi, perpetuându-și misterioasa ereditate: iraționalul, subconștientul, nocturnul, visul, coșmarul, fabulosul, delirul, oniricul, absurdul, informalul. Și, pentru că toate aceste rătăcirii și deschideri trebuiau să poarte un nume, li s-a spus simplu: imaginar, cuiubarul metafizic în care sunt clocite ouăle de aur ale minții omenești.

Ovidiu Ghidirmic ne oferă, întru lămurire, cu vigoarea călușului oltenesc, o carte scurtă cu bătaie lungă, adâncă și înaltă, adevărată sămânță de întrebări și de dulci nedumeriri.

Melancolii tardive

În volumul **Mélancolies tardives**, ediție bilingvă, româno-franceză, Ed. Scrisul românesc, 2008, Craiova, **Nicu Vintilă** încearcă să se autodefinească, să-și dea formă și miez.

Ochirea retrospectivă este firul Ariadnei cu care poetul se avântă în tenebrele amintirii, și cu ajutorul căruia scapă de cleiul prizonieratului.

Nuiua lirismului este văduvă de sens, uscată la focul mocnit și lucid al intelectului. Maturitatea vocii trecute prin ciur și dârm inventariază bălbâielile inerente ale ocazionalului perceput cândva, în speranța deducerii unei norocoase etichete liniștitoare, precum smântâna care definește laptele de sub ea.

Încet-încet, rezultatul, eticheta, smântâna prind coajă și glas, își spun cuvântul și-și eliberează duhul. **Melancolia**, înfrângere la masa verde a realului, un bun pierdut în codrul vremii, devine tradiție, pod de aur peste clipe. Învinș de timp, poetul este obsedat de marea trecere cu iz blagian, în solul căreia vrea să lase urme pivotante, rădăcini și semne fosforescente. Încrederea în cerul înstelat al artelor, care împarfumează condiția de om, îl salvează pe fiul rătăcitor de la înecul în neînțelegere. Deși picătură ce va fi înghițită de mare, deși fir de nisip ce va fi înghițit de pământ, vulnerabilul pământean cutează să dărâme cerul și să înscăuneze lumea omului bun.

Monologul continuu se conturează a fi un dialog continuu

cu sine însuși, dualul din unitate, contrarietatea echivalentă din potențial, garanția înspicării și a înmuguririi fără granițe.

Lama inteligenței curăță tibia unui sens de protuberanțele sentimentale care sporesc cleiul gravitațional. Prin păpurișul temporal, poetul nu poate decât să se strecoare, sugându-și burta orgoliului depotențat. Versurile, subțiri ca niște liane, se agață de brațe, de ramuri, tânjind să iasă la lumină, din atmosfera tropicală, maiestuoasă, a unui tărâm morocănos.

Limba gândului nu mai gustă miezul lucrurilor, ci simte doar cojile, conceptele fără nimic în sân, stafidele unei realități murate: gânduri, amintiri, oglinzi, năzuințe, liniști, preziceri, tablouri, credințe, singurătăți.

Pentru poet, singurătatea este unica stare confortabilă care-i aduce două foloase: una, că, în singurătate, a fost și este singur cu sine; iar, a doua, că, fiind singur, nu a fost și nu este cu alții. Așa se înfiripă, din sine și pentru sine, Eul bun, absolut, adamic, neîntinat de alteritate. Poetul este poezie, restul e literatură.

Picturi de Victoria Duțu

Armonii lirice

de N. N. Negulescu

ÎNTOARCEREA

M-am întors dintr-un basm într-o clipă de dor
Nu eram Făt-frumos nici vreun muritor,
Am lăsat peste sat un parfum de lumini
Și-au vibrat îndelung stejarii-n tulpini.

Peste zâmbetul tău am uitat un sărut
Vinovat ca un vis fără de început,
În amurg ce amurg ne topise sublim
Tresărirea în care nu va fi să mai fim.

ÎNGĂDUIT LUMINĂTOR

STĂPÂNE al SPIRITELOR iată
e-o LINIȘTE înrouată,
peste întinsele cărări
cad trandafirii altor zări.
Și-atât cât jarul din LUMINA
în forma palmei va să vină,
îngăduit luminător
voi arde-n TEMPLUL VISELOR.

EU SUNT

Dumnezeului meu slavă

Sunt ETERNUL, MIT și CALE
CRUCE, ningere, visare.
Sunt ICOANA întâiului pământ
Oglindit în astre și CUVÂNT.
Sunt văzduhuri, vămi, înfiorare
Moarte sunt, viață, ÎNĂLȚARE.
Sunt LUMINĂ, umbră, sunt netimp
Sunt izvor, cunoaștere, OLIMP.
Sunt PECETE, focul din potcoavă
Sunt nectarul vidului, OCTAVA.
Sunt UN SEMN, sămânță, curcubeu
EU SUNT SFERA lacrimii din zeu.

ELEGIE

ASTRULUI MARIN SORESCU

Ci iar pătrund în altă înserare
copacii se-nalță în zbor vegetal,
din lacrimi vă las un templu de sare
urmând pribegia pe-o copită de cal.

Mi-ajunge, mă arde, jărătica lună
șin umărul nud, jertfelnic sub stea,
astămpără-mi setea străveche fântână
ESCHIL mă așteaptă-n toiag undeva.

Cu torța lui FEBUS deschide-voi drumul
aroma țărâniei se scurge în văi,
materia însăși își gălgâie fumul
înlătur desigur aridelor CĂI.

Alerg peste noaptea aceasta târzie
bătrânul SENECA mă cheamă în gând,
dar cum să trec DOAMNE atâta vecie?
VERGILIU închide OLIMPUL plângând.

PĂTRUNDEREA ÎN VIS

Am pătruns în VIS
cu un ochi deschis
și azur topit
la-nDUMNEZEIT
Adâncul din SEMNE
nu prinsese forme
era doar LUMINA
în curgere lină;
lacrimă uimită
despământenită.

GENEZA LUMII

La-nceputuri nu a fost loc de popas
ORCANUL de apă n-avea urmă de pas
ÎNTRU HAOS fierbea HĂUL pustiu
nici înalt, nici afund, nici viu.
DUHURI, FOC, dimpreună pluteau
stihii fără vârstă în netimp se topeau
rătăceau într-o stare fluidă de VIS
cu EDENUL în magmă cuprins.
Pe neguri LUMINA deplin s-a-nchegat
irizând gemelar infinitul purtat
lăuntric semințe de arbori au prins
miresme de brazi și a nins.

ÎNGERUL ALB

Rotește, DOAMNE,
CĂILE LACTEE
ce înger alb
și-a fluturat veșmântul,
în noaptea mea
s-a luminat CUVÂNTUL,
ce imne
se vor naște
în femeie...

Cometele LUMINII
însetează
ninsorile mai arse
în sărut...
ce DUH a zămislit
adânc femeia
A INFINITĂ PUNTE
de trecut?

Ce rugă nerostită
prin CUVINTE
a troienit o tâmplă
de poet,

Rănit de carnavalul
tăcerii
un înger alb
mi-a răsărit în piept...

*Picturi de
Victoria Duțu*

POEMA SATELOR

A fost odată, ca într-o poveste,
în țară multe sate românești,
purtau bărbații caii de căpestre
sub roua revărsărilor cerești.

Amiroseau a izmă și sulfină
grădinile, cerdacele, și-n case
nevestele se îngrijeau de smirnă
la-mpodobirea MAICII CUVIOASE.

Câte-un bătrân ședea pe curmătură
cu bete înfășurate peste ie,
dintr-o sobornicească învățătură
privea cum rugineau frunzele-n vie.

Smerite mume frământau pe cârpătoare
floarea făinii din prinosul mâinii,
se-ndestulase laptele-n urcioare
și în ogrăzi se scuturau salcâmi.

Cinsteau pământul, vetrele, altare
îngenuncheau la vremea rugăciunii,
într-o DUMNEZEIASCĂ sărbătoare
se întâlneau în DUH cu SERAFIMII.

A fost odată, ca într-o poveste,
în țară multe sate românești,
de unde mai sosea câte o veste
din HARUL PRONIEI CEREȘTI.

LA NAȘTEREA RALUCĂI

Scumpei mele nepoțele RALUCA

Era un ceas cum încă n-a mai fost
PLANETA se rotea-n melancolie
din URSA MARE ochii mi-am întors
în dansul pur nuntit de-o veșnicie.

Pe rând, treceau cometele-n fântâni
pădurea imnic intonase,
și-n aură albaștrii HERUVIMI
o-nconjurau cu pâlپări sfioase.

O roză-nrouată prelungea
văpaia irizată în suflare...
TU ÎNFLOREAI cu izbucniri de nea
mireasmă-a primăverii viitoare.

Boala asta veche ca și omul, cu cele două fețe ale ridicolului ei, te face, ba să râzi, ba să plângi. E un foarte bun izvor de inspirație pentru scriitorii cu pana ascuțită sau plină de umor. O întâlnim adeseori și o gustăm cu satisfacție, stând de cealaltă parte a baricadei, ca și când, este de la sine înțeles, că pe noi nu ne atinge. Îl admirăm și astăzi pe Grigore Alexandrescu pentru că ne descrețește frunțile prezentându-ne “un bou ca toți boii”, ajuns printr-un noroc într-o poziție înaltă. Vizitat de nepot, “al doamnei vaci fiu”, parvenitul bou, pune slujitorii să-l alunge, subliniind că nu are asemenea rude. “Coana Chirița” a lui Vasile Alecsandri, unul din cele mai izbutite personaje comice, întruchipare a micii burghezii cu aere de nobili, ne stârnește râsul sănătos. Atinge culmea strălucirea comediilor lui Caragiale cu o mulțime de personaje stăpanite de parvenitism.

Mie, parveniții din timpul nostru mi-aduc mai rar pe buze râsul sau zeflemeaua. Numai prin simpla lor prezență ma răvășesc și mă irită. La noi în țară s-a născut un soi mai nou de parveniți. Îmbogățirea rapidă după lungul șir de ani ai comunismului, cu multe restricții materiale, a dat naștere la o mentalitate nouă. Vechea mentalitate comunistă altotă pe graba primitiv-capitalistă de a acumula cât mai mult, într-un timp cât mai scurt, a făcut posibilă apariția unor adevărați monștri cu resorturi psihice deosebite și cu o noua filosofie a cățărării. Răsturnările economice fiind profunde, au scos la suprafață un număr mai mare de îmbogății. “Și dacă ai bani, trebuie să arăți că ești CINEVA, altfel ramâi

Parvenirea-i boală grea

un NIMENI CU BANI. Trebuie să ieși în frunte, să faci zgomot ca să te bage lumea în seamă, să arăți că ai bani și să privești lumea de sus. Ca să te evidențiezi, trebuie să te raportezi la ceilalți și aceștia neapărat trebuie dați la pământ, ca să-ți crească ție valoarea”. Sunt vorbe ieșite din gâtlejuri de îmbogății, ce se vor acum aristocrați. N-au de unde să știe că aristocrația nu se face doar cu un bilet de intrare cu o valoare materială pusă pe el. Adevărata aristocrație este cea a sufletului, cu alte repere universal valabile. Parvenitismul nu face casă bună cu valoarea. Aerele și fițele se împletesc cu incultura, intoleranța, ipocrizia, întriga murdară și încă s-ar mai putea adăuga.

Parvenitismul este mai pregnant la “fiii de bani gata”, pregătiți astfel în timpul celor șapte ani de-acasă.

Cu toate că îmi repugnă parveniții, totuși mi s-au ivit situații de distracții copioase. Am întâlnit un cuplu de tineri din această categorie strămutat în Canada, deși în țară se lăfăiau în bani. Privind cu detașare, m-am simțit ca în fața unui spectacol de teatru, de parcă îngerul livresc al dramaturgului a dus la o inspirată și savuroasă comedie. Ea, suferind de mania grandorii, ne vorbea de tatăl ei ca fiind de “valoare mondială” folosind termenii răsufliți ai “savantei”. Pentru că tatăl ei a lucrat într-un minister, spunea că a fost chiar mai mult decât un ministru. Avera lui acumulată rapid doar în câțiva ani în perioada încetoșată a tranziției, a făcut-o

să piardă contactul cu pământul. IQ-ul ei, și așa destul de scăzut, parcă a scăzut și mai mult, zdruncinat și de impactul cu lumea complet nouă a Canadei. Oamenii au dreptul să fie proști, dar ea parcă abuzează de acest drept, după cum abuza și de alte drepturi!?

Când era întrebată ce știe să facă și ce i-ar plăcea să muncească, te privea ca pe cel venit din altă lume. “Nu m-am gândit. Oricum, n-am intenția să muncesc din greu cum am văzut că se muncește în Canada. Eu am posibilitate prin tatăl meu să duc un trai bun aici, îmi și va cumpăra un o casă pe care să mi-o dea la cheie, e bine?”, își încheiea fraza ca o punere la punct pentru superioritatea ei și pentru a fi clar cu cine avem de-a face. “Descurcă-reala” îi este principiul fundamental de viață. “Bine, dar ai făcut o facultate, nu te poate ajuta?” “Aaaa, nuuu, nici vorbă! Faculta-tea am făcut-o nu-mai pentru diplomă”. Desigur, se putea să nu își procure “diploma de deștept”? “Cum ai să-ți petreci timpul? Crezi că vei citi pentru a-ți umple viața?” “Aaa, nuuu! Cine mai citește în ziua de astăzi? Cum o să-mi pierd timpul cu așa ceva! N-a mai citit nici soră-mea, nici mama, nici eu, de când eram elevă. Atunci mă obliga aia de română să citesc, dar știam să mă descurc, citeam numai câte un rezumat sau vedeam câte un film făcut după câte o carte. Noi suntem oameni practici, cum o să ne pierdem timpul cu cititul. Când vom fi bătrâni și nu avem ce face, atunci poate vom citi ceva, așa

doar, ca să ne treacă timpul”, mărturisise cu importanță în negurosul stil al existenței fără orizont spiritual. “Îți place în Canada? Ce diferențe ai remarcat între România și Canada?” “Păi... ce diferențe să văd!? Nu m-am gândit. De ce să îmi bat capul cu fleacuri.” Lăsa impresia că efortul de a gândi era ceva dăunător, că i s-ar putea toci creierul prin folosință. “Uite ceva deosebit aici. Vezi că între case se află câte o frumoasă potecuță care leagă două străzi paralele? Are un nume amuzant “catwalk” în traducere liberă ar fi “pasul pisicii”. “Da, raspunde ea plină de importanță, dar să știți că eu am văzut și oameni mergând pe aici”. “Cum!? Vrei să spui că ar fi fost posibil să se construiască o astfel de trecere numai pentru pisici și totuși, mai merg uneori și oameni?” “Aaa, daaa! - raspunde ea cu un gest de copil care se alintă zâmbind - nu m-am gândit!” N-o săcăia logica neascultătoare și continua să vorbească cu o mare siguranță pe care o poate da numai ignorața grasă.

Evoluția acestui cuplu a fost, după cum era de așteptat. El, care se căsătorise cu “fata de bani gata”, acum plin de dezgust, s-a așternut pe un profund dispreț pentru “aleasa” inimii. A urmat o mare tevdură în viața lor de familie, care te face să cobori fruntea pentru cât de jos pot ajunge oamenii. Poate asta a fost semnalul că trebuie să vireze spre altă direcție de viață. Eu, totuși, cred că e posibil ca treptat, modul de viață canadian îi va împinge mai aproape de normalitate.

Nu aceeași perspectivă o au parveniții din România. Comunismul ne-a făcut să trăim un timp deraiat de la istoria omenirii. Acum trăim mai ales deraierile dintre malurile bunei cuviințe și ale bunului simț. Ne izbim duros de parveniții plini de făloșenia prostiei impenetrabile, de aroganța neamului prost care nu știe să-și poarte cu noblețe și distincție bogăția acumulată peste noapte. Am râde, dar ne arde plânsul. “E râsu-plânsu” lui Nichita Stănescu.

Elena BUICĂ, Toronto

Pictură de Victoria Dușu

Lucian
OPREA

Eroii mei

Sunt oamenii care se jertfesc pentru puțin, sunt cei care iubesc ceea ce fac, și, nu în ultimul rând, sunt prietenii mei. Ziariști pe care mă pot baza lună de lună, jurnaliști în toate sensurile cuvântului, cei care au făcut ca acest ziar să ajungă pe culmile publicisticii românești de pretutindeni. Pentru unii 100 de ediții ale unui ziar pot părea puține. Într-o societate în care ziarele tipărite dispar într-o cotă alarmantă, noi, cei de aici din "mica" redacție globală, încercăm să menținem ștacheta ridicată cu fiecare ediție, cu fiecare cuvânt pe care îl așternem pe coala imaculată. Numărul 100 a fost un vis, a devenit realitate și o certitudine pentru toți cei care de-a lungul anilor ne-au susținut, încurajat, sprijinit, iubit sau admirat, sau ne-au arătat o prietenie fără margini. Acestora și celor cu ajutorul cărora am reușit să creăm acea punte de legătură între românii de acasă și cei din diaspora, le mulțumesc din inimă. Sunt eroii mei și le dedic acest număr jubiliar...

Lucian Oprea

Directorul publicației "Gândacul de Colorado" împreună cu soția sa la un dineu organizat de Ambasada României la Washington, DC cu ocazia Zilei Naționale a României
© Mădălina C. Diaconu

DE COLORADO
Gândacul

ISSN 1553-6742

Director: Lucian Oprea

Redactor șef-adjunct:
Codruța Mihaela Oprea

Director marketing: Dan Ilies

Art: Dan Oprea, Nicu Urs; **Editori:** Mihai Bote (Florida), Simona Botezan (Virginia), Nicholas Buda (New York), Mădălina Corina Diaconu (Washington DC), Octavian Curpaș (Arizona), Kasandra Kalmann-Năsăudean (Spania), Marian Petruța (Chicago), Tudor Petruț (California), Sebastian Doreanu (Colorado); **Editor cultură:** Cristian Bodnărescu; **Editor politic:** Vasile Măgrădean; **Editor sport:** Ciprian Rus; **Colaboratori:** Ion Alecsioiu, Radu Mihalcea, Vavila Popovici, Sebastian Rus; **Grafică web:** Roland Jorz **Grafică prima pagină:** Octavian Cocis

Gândacul de Colorado se editează lunar într-un tiraj de 4.500 de ex. (excepție făcând acest număr - 8.500 ex.) distribuite comunității românești din 49 de state nord-americane și 9 țări. Abonamentul costă doar 25 de dolari pe an plătit prin cec sau money order pentru Lucian Oprea sau Lucky et Co. Design (cuponul se găsește în paginile ziarului). **Gândacul de Colorado** este o publicație lunară publicată atât în engleză cât și în românește, ce nu are nici o afiliere religioasă sau politică. Publicația folosește serviciile agențiilor ROMPRES, Mediafax, Romanian Global News, AP, REUTERS, EPA, HotNews.

Address: P.O. Box 2521 Estes Park, CO 80517
Phone: (970) 222-4751

E-mail: lucianoprea@gandaculdecolorado.com
Web: http://www.gandaculdecolorado.com

Copyright © Lucky et Co. Design.

All rights reserved. Unauthorized reproduction, in any matter, is prohibited without written permission from the publisher. The publisher does not necessarily share the opinion expressed in the contributing editor's and writer's materials of any kind.

Lucian Oprea: "Visul meu a devenit realitate!"

OCTAVIAN CURPAS

La sfârșitul anului 2001, un ziarist rălăcit prin Statele Unite ale Americii s-a decis să pună bazele unui ziar românesc: ce se dorește a fi o punte între românii de pretutindeni... S-au scurs de atunci mulți ani, iar "Gândacul de Colorado" apare în prezent în ediția tipărită lunar și zilnic în versiunea digitală. Gratuit sau prin abonament, ziarul fondat de Lucian Oprea ajunge în majoritatea centrelor comunității românești, în 49 de state din America de Nord (cele mai importante fiind Colorado, Florida, Illinois, New York, California) și în 9 alte țări.

Lucian Oprea s-a născut pe 5 august 1975, în orașul Câmpia Turzii, într-o familie de intelectuali. Licențiat în jurnalism și cu un masterat în studii americane la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Lucian Oprea se stabilește în anul 2000 în Statele Unite. Ajuns aici, românul petrece două zile la New York, după care se îndreaptă spre Colorado. În toamna aceluiași an, se stabilește în stațiunea montană Estes Park, unde locuiește de altfel, și în prezent. Lucian Oprea este căsătorit cu Codruța Mihaela.

Rep: Cum este să publici un ziar românesc în America?

L.O.: Cu foarte multă muncă fără timp liber, entuziasm, o pregătire jurnalistică adecvată, și mai ales cu o echipă formată din colaboratori extraordinari, împrăstiați prin toate colțurile lumii.

Rep: Ce te-a motivat să începi "Gândacul de Colorado"?

L.O.: Un vis din anii studenției, acela de a avea un ziar al meu, m-a determinat să fondez o publicație aici, pe tărâm american, inconștient fiind, în glumă fie spus, de ceea ce mă aștepta.

Rep: De ce ai ales acest titlu?

L.O.: Gândacul de Colorado este singura terminologie românească aflată în Dicționarul Explicativ al Limbii Române care are ceva în comun cu America. Fiind în statul Colorado, nu mi-a fost greu să aleg acest nume. Gândacul de Colorado este un dăunător, și prin alegerea acestui titlu am dorit să schimb perspectiva acestei terminologii într-una pozitivă. Toate ziarele românești de pe teritoriul

nord-american au nume comune. Noi dorim ceva unic și serios, în același timp. Ziarul a fost fondat în luna decembrie a anului 2001, primul număr a apărut pe o foaie ministerială față-verso, scoasă la imprimantă achiziționată, împreună cu un calculator, cu toate fondurile strânse într-un an și jumătate pe pământul făgăduinței. La început, a apărut pentru cele câteva sute de familii de români din statul Colorado, dorind să fie o mică publicație de informare și divertisment. De atunci, ziarul apare o dată pe lună. Și pe www.gandaculdecolorado.com cu noutăți zilnice.

Rep: Care este modelul de business după care funcționează "Gândacul de Colorado"?

L.O.: Publicația noastră este una independentă, fără nici o apartenență religioasă sau politică. Face parte din firma mea non-profit, Lucky et Co. Design. Suntem deschiși tuturor inițiativelor româno-americane, și promovăm constant acțiunile fundațiilor și asociațiilor românești din SUA. Prin aria de distribuție, și pe internet, zeci de mii de cititori sunt informați despre viața din comunitățile lor, inclusiv despre oportunități de afaceri. Business-ul nostru este de a conecta românii din America. Ziarul are o structură bine definită, de mulți ani. Există rubrici de politică, economie, evenimente curente, interviuri, sport, opinii, cultură, reportaje de pe pământul american, paginile publicate fiind de multe ori insuficiente pentru volumul de știri. Avem mulți colaboratori, îi amintesc pe regizorul Tudor Petruț din Los Angeles, Vasile Măgrădean, corespondent Mediafax, scriitorul Nicholas Buda din New York, Ciprian Rus, fostul redactor-șef al cotidianului "Monitorul de Cluj", jurnalistul Marian Petruța din Chicago, scriitoarea Vavila Popovici, laureată a Uniunii Scriitorilor din România și mulți alții.

Rep: Ce reacții primești din partea cititorilor? Cum a întâmpinat comunitatea română "Gândacul de Colorado"?

L.O.: Există cititori ce doresc ca această publicație să conțină rubrici diferite, să aibă o structură diferită, să apară mai des și în mai

multe pagini, dar de cele mai multe ori, cei care încearcă să îl ia ca atare, îl consideră un ziar independent și diferit față de celelalte publicații românești de pe pământul american, și reacțiile sunt dintre cele mai pozitive.

Rep: Cum crezi că va evolua "Gândacul de Colorado" în următorii ani?

L.O.: Acest lucru va depinde de mai mulți factori: evoluția presei scrise în lume, posibilitățile financiare și nu în ultimul rând, interesul românilor de a citi un ziar făcut pentru ei. Sper ca acest ziar să ajungă la un punct în care problema autofinanțării se va pune mai puțin, iar în acel moment, publicația se va putea extinde din toate punctele de vedere.

Rep: Cum ai descrie peisajul jurnalistic actual din Statele Unite?

L.O.: Personal, nu am o părere prea bună despre presa americană, acest lucru datorându-se lipsei de obiectivitate în elaborarea știrilor. Unul din aceste motive fiind faptul că, pe plan politic, în America există doar două partide politice puternice, acestea fiind cele care de obicei, dictează mersul lucrurilor. Jurnalismul din Statele Unite este într-un punct critic, în acest moment... Ziaristi ca Walter Cronkite, Bob Woodward, Carl Bernstein sau John Hersey nu se nasc în fiecare zi... Presa americană scrisă, dar mai ales televiziunile se axează în ultimul timp, mult prea mult pe subiectivism și pe relatarea știrilor din punctul de vedere al concernului de presă pentru care lucrează reporterii. Presa on-line, însă, a prins mult avânt în ultimii ani și a început să aibă un contur bine definit, în multe situații surclasând celelalte tipuri de presă.

Rep: Crezi că în cele din urmă, publicațiile online le vor lua locul celor tipărite?

L.O.: Lumea va cumpăra întotdeauna presa scrisă, fie că se va afla într-un aeroport, într-o sală de așteptare sau pur și simplu, sentimentul de a citi ceva tipărit nu poate dispărea... E absurd să spui că într-o bună zi, nu vor mai fi publicate cărți, din cauza faptului că lumea le poate citi pe iPod-ul personal, sau le descarcă pe Kindle sau pe iPad.

Rep: Dar din România?

L.O.: Din păcate, în România se observă o tendință într-o direc-

ționare în stilul american, ceea ce nu este de exemplu, jurnalismul învățat de generația mea, în școală. Pe de altă parte, se observă apariția multor publicații de scandal sau cu un stil jurnalistic extraordinar de ne-profesionist, ceea ce denotă că românul se "indobitocoșește" - sau se americanizează - pe zi ce trece, trecând de la cultura eminesciană la manelismul inculturii.

Rep: Ai un sfat pentru cei care doresc să facă jurnalism?

L.O.: Să încerce să iubească neprevăzutul, să fie obiectivi în tot ceea ce relatează și să fie curajoși în a spune lucrurilor pe nume.

Rep: De ce ai ales Estes Park, lângă Denver, Colorado?

L.O.: Din întâmplare. Când am primit o ofertă de muncă în acest stat, nu m-am gândit nici o clipă cât voi fi de norocos cu ceea ce voi descoperi aici.

Rep: Ce ne poți spune despre comunitatea română din Colorado?

L.O.: Comunitatea este împărțită în mai multe biserici și organizații non-profit, dar este destul de strânsă, lucru care se poate observa în cadrul festivalurilor românești organizate în acest stat.

Rep: Cât de des mergi în România?

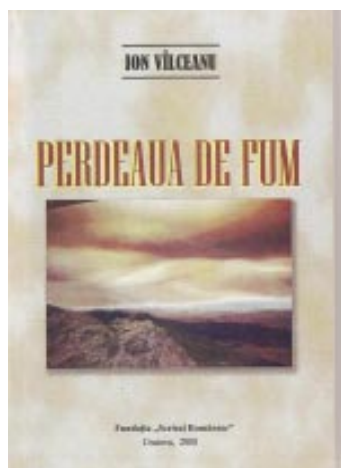
L.O.: În România, încerc să plec în fiecare an, dar uneori, acest lucru nu depinde doar de mine... Din motive personale, nu am fost din anul 2006, dar ultima peripeție pe teritoriul european a fost una de neuitat. De fiecare dată când mă întorc în România, încerc să vizitez și o țară-două europene în care visam să mă duc de pe vremea copilăriei.

Rep: Care au fost impresiile cu care ai revenit din România?

L.O.: De fiecare dată fiind mă întorc în țară, amintirile mă copleșesc și mă gândesc cu nostalgie la vremurile de mult apuse, dar pe de altă parte, redescopăr o față a României pe care mă bucur că am lăsat-o în urmă, acum aproape zece ani.

Rep: Ce hobby-uri ai?

L.O.: Printre hobby-urile mele se numără filmele, sportul, filatelia, numismatică, și nu în ultimul rând, arta. Timpul liber, așa puțin cât este, îl petrec alături de soția mea, Ela, și de cei doi câței ai noștri, Bella și Luke. Activitățile sunt nenumărate... Și întotdeauna, împreună cu Ela, avem "Gândacul de Colorado".

Perdeaua de fum

(fragment din romanul cu același nume)

țase media ce intrase în acțiune.

Pentru a-l deruta, înscenă o pană de motor, până ce acesta se îndepărtă spre sat.

Privi mai întâi găvanul care-i produsese ameteții, era abrupt, adânc, o prăpastie înfricoșătoare, aidoma stării lui sufletește în acel moment.

Cercetă toți pereții găvanului, până se hotărî să coboare pe o latură mai accesibilă.

Vântul, caprele ciobanului împrăștiaseră documentele pe o arie extinsă. Înainte de a le incendia, le adună și făcu grămezi.

Privirea îi se oprea pe acele pagini cu rezoluția și semnătura lui. Bucuria îi era nespus de mare, se gândea că, și de această dată, el va fi cel care va juca ultima carte. Aprinse fiecare grămăjoară cu o satisfacție satanică, la fel ca atunci când puneă și semna rezoluții pe maculatura respectivă. Ochiul săi mici și vicleni, care sfredeliseră atâtea intimități, priveau cum se înalță rapid flăcările, prefăcând în scrum speranțele celor care plecaseră pe urmele lui, îi descoperiseră cele întreprinse.

Când fusese transferat, mai luase cu el și alte documente pe care le aruncase în râpă.

Nu mai că flăcările și scrumul produc și fum. Era acel fum pe care își clădise principii, idealuri de mărire și parvenire. Era acel fum aruncat în ochii limpezi și curați ce priveau cu jind spre libertate, spre un ev, în care să nu mai fie umiliți și împilați.

Adâncitura considerabilă a găvanului nu permitea curenților de aer să ridice fumul la suprafață.

În cazanul topografic se derula un spectacol sinistru. Conștient de pericolul ce-l amenința, piromanul existenței umane căută să iese din infernul ce-l cuprindea și nu-l cruța, mai întâi prin locul care coborâse, dar perdeaua de fum acoperise acel perete al găvanului.

Se hotărî să asalteze o altă cale de ieșire, se cățăra câțiva metri și în apropierea șoselei o stâncă se prăvăli de sub picioarele

lui, aruncându-l în hău, în flăcările infernului.

Lovit de pietrele ce căzuseră peste el, avu totuși puterea să iasă din flăcări și să se așeze pe o buturugă. Sconta să-și recapete puterea și să escaladeze din nou pereții găvanului.

Fumul înecăcios îl pironi însă pe buturugă, îl duse, pentru început, într-o stare de semiinconștiență, în care medita, își reamintea de dispozițiile date, pecetluite pe aceste hârțoage.

Simțea mirosul de cerneală topită în flăcări, dar mai ales privirea tăioasă a acelor care erau victimele soluțiilor sale prin asemenea rezoluții.

Buturuga îi devenise înaltul fotoliu din centrala furnalelor la care visase atât de mult.

Din „fotoliul” cotropit de fum și flăcări se prăbuși și mai mult în inconștiență.

Sub dogoarea focului, o colonie de vipere începură să mișune în jurul lui. Uneia dintre ele îi atrase atenția sclipirea în flăcări a unui dinte aurit, și, curioasă, intră în cavitatea bucală.

Cu o ultimă forțare, mai marele pitic o înlătură cu mâna, nu înainte ca vipera să-i aplice o înțepătură mortală. Perdeaua de fum îi acoperi trupul neînsuflețit, precum un giulgiu unui creștin, după care se dispă, atrăgând atenția corbilor.

Acea perdeaua de fum se personalizase, precum în miturile antice, lăsându-și prada în voia destinului meritat. Greșeala mare a strategului pitic a fost aceea că, atunci când a inventat-o, nu a prevăzut că, prin ea, se mai pot strecura și scânteii, precum acelea din decembrie '89, care i-a aprins valiza pregătită pentru marșul triumfal spre capitală.

Croncănitul corbilor a atras atenția fiarelor sălbatice din pădure, care se ospătară copios, împrăștiind prin tufișuri părțile componente ale leșului, numai parțial recuperat de rude.

La mormânt, fumul cădelniței nu se îndepărtă spre ceruri, unde să ducă, potrivit dogmei creștine, sufletul. Pluti un timp pe suprafața cimitirului, până descoperi unele găuri de șarpe și șobolani, ducând cu el acel suflet prihănit, acolo unde-i este locul.

Lectura se terminase cu minute bune în urmă, însă cei doi colegi și buni prieteni căzuseră într-o meditație aproape transcendentă.

Îi legaseră o prietenie, nu bazată pe faptele mărunte de viață, cu plăcerile și neplăcerile inerente, ci, în mod deosebit, aceeași gândire și înțelegere profundă asupra existenței umane.

Alegoria, simbolurile îi ajutau să întrepătrundă esența lucrurilor, să le releve metaforic.

Amândoi realizaseră în chip strălucit fenomenul „gherghiadic” ce băntuia și ofilea societatea românească. Erau conștienți cu ce arme să-l contracareze, să nu se expună haotic, riscant și neproductiv. Le era dragă, împărțeau ideologia partidului din care făceau parte, însă conștienți și capabili să disocieze, să definească complexitatea firească a lucrurilor. În afara studiilor de inginerie, lecturaseră tonuri întregi cu privire la meandrele istoriei, la enigmaticele ei, pe care se străduiau să le dezlege. Ajunseseră la conștiința de sine, că un imperiu clădit pe fals și minciună, măcinat de intrigi intestinale, foame, întuneric și frig, se prăbușește precum un castel de cărți de joc, în fața trișorilor care își captușiseră mâncile cu cărți măsluite.

Însă acești trișori ai istoriei mai găsesc rezerve prin mâncile lor, pe care le scot când le surăde vreun pont.

După luptă, leul își linge rănille, iar râsul saliva, combustibil regenerativ, ambrozie.

Așa se face că toată viața e o luptă, cu tot soiul de beligeranțe, în care omul, centru al lumii simbolurilor, un model unic al universului, trebuie să țină piept tuturor, fie titanilor responsabili cu fulgerul și trăsnetul, fie unui asemenea „râs” al lumii, posibilă reîncarnare ghergheliană.”

Ion VLĂCEANU

- Apropos de simboluri, de alegorie, tu și unchiul tău „inginerul”, concepuserăți o scriere, în ce stadiu mai este?

- Era într-o formă finală, o expediase unchiul la editura „Olga” considerată de el ca fiind necenzurată.

- Poate vrei să spui „Litera”, de „Olga” n-am auzit.

- O să-ți povestesc eu, dar nu acum.

Mi-a încredințat manuscrisul, asupra căruia, dat fiind evenimentele din decembrie '89, trebuie să-i aduc unele modificări, cu un alt final, deznodământ, care-i deja realizat, vrei să-l ascuți?

Buric, scoase din sertar manuscrisul, mai turnă din ibric cafea, și-l atenționează pe Cărlig să-și pregătească batista, să-și scoată masca protectoare de fum ce i-o donase piticul.

- O să intru direct în capitolul V, actul final al tragicomediei, pentru că știi ce s-a întâmplat cu personajul principal. A fost transferat la alte furnale din țară, să i se piardă urma, unde a continuat să gafeze.

- Mă rog, te ascult!

Încercând să distrugă unele documente, pe care a dispus să fie aruncate într-o râpă din apropierea localității Vinovoiești de pe Valea Argeșului, a atras atenția media, paparazilor.

Îngrozit de nereușita acțiunii sale, de tamtamul făcut ce a atras atenția opiniei publice, se urcă de grabă în autoturismul său, intrând cu tot corpul lui „masiv” în pedala de accelerație. Ajuns la fața locului, un cetățean își păștea caprele prin împrejurimi. Se pare că era acela care anun-

Nicolae Rogobete - *Lampa lui Diogene*

(Ed. Universitaria, Craiova, 2009)

Nicolae Rogobete, jurist cu activitate îndelungată ca magistrat, cât și ca avocat pledant, în lucrarea „Lampa lui Diogene” ne aduce în atenție un număr de opt eseuri, în care se străduiește, cu argumente pertinente, să ne demonstreze cauzele și modalitățile prin care justiția, receptată și astăzi cu aspectul anticei zeități, cu ochii obturați de o legătură, cântărind „fără greș” cu o balanță faptele, întâmplările ce îi sunt aduse spre soluționare... În această accepție, prin extrapolare, se afirmă în diferite ocazii că „deși justiția este oarbă” totdeauna va fi corectă, rezultatele obținute ca derulare a activităților în varii instanțe fiind corecte, echitabile pentru justițiabili.

Acceptând afirmația preluată de autor în al său „Cuvânt înainte” că „totdeauna istoria este scrisă de învingători” și că, în acest context, noi cei care viețuim pe acest pământ „avem datoria de a căuta prin ungherele istoriei adevărul” pentru ca, în final, dacă avem posibilitatea de a-l identifica să afirmăm, similar Sfântului Apostol Paul, că „adevărul ne face liberi”.

În decursul vremurilor, omul, ca parte componentă a societății civile, parcurge diferite etape ce-l pot determina de a fi, cu faptele sale bune sau rele, obiect sau participant la actele de justiție, care, după cum afirma Schopenhauer, „Justiția eternă lucrează...” și că „dacă oamenii n-ar fi fost

răi, soarta lor ar fi fost mai bună; în acest înțeles putem spune că lumea și-a împărțit singură o dreptate distructivă”.

Parcurgând filele volumului, mă văd dator să identific și să afirm cu tărie că, prin demersul său, Nicolae Rogobete și-a asumat constant o profesiune de credință, aceea „de a dezvălui fațeta neștiută a nenumăratelor erori judiciare”, care, pe parcursul anilor ce leagă data evenimentelor de zilele noastre, au frământat societatea civilă, constituind „obiect de investigație”, atât pentru istorie, cât și pentru istorici. Și-a asumat o activitate de identificare a „adevărului ascuns cu dibăcie sub diferite pretexte ce se vor nobile, dar de multe ori meschine”, după cum afirmă prefațatoarea volumului, prof. dr. Sonia Cuciureanu, deoarece Nicolae Rogobete „face o spectaculoasă trecere în revistă a unor nedreptăți flagrante, unora erori judiciare, dar de cele mai multe ori rezultat al unor interese sau slăbiciuni omenești, fiindcă interesele de moment sau rivalități afișate ostentativ dar și presiunea mulțimii abil manipulate, sunt factori ce pot fi incriminați pentru situația care a avut prin absurdul și cruzimea lor în societatea contemporană în contextul mentalităților social-politice ale momentului dar și în spiritul moralei și legilor ce guvernau vremurile în cauză...”.

Îmbinând cu multă grijă competența profesională, cu sensibilitatea sa deosebită, N. Rogobete ne demonstrează, în eseurile publicate, că „superficialitatea, abuzul sau reaua credință au marcat celebrele procese din istoria milenară a omenirii...”.

Deși volumul nu este structurat ca atare, ne permitem să ne separăm punctul de vedere privind materialele prezentate, în raport cu categoria socială căreia îi făceau parte subiecții erorilor judiciare (avem posibilitatea să identificăm filozofi, scriitori, oameni politici, dar nu în ultimul

rând repere spirituale ale umanității ca: Iisus și Apostolul Pavel).

„Drama care a schimbat istoria omenirii” consumată în Ierusalimul Palestinei, la începutul primului secol al erei noastre, având ca protagonist pe Iisus Hristos, a cărui existență pământească este în conexiune cu rolul său de a izbăvi omenirea de păcatele săvârșite, rol hărăzit de puterea divină, este cu multă pertinentă analizată de N. Rogobete, care identifică și evidențiază, în cronologia evenimentelor descrise în contextul social-politic și legalității din perioada de ocupație romană a Iudeei, reținerea, judecarea, condamnarea și executarea prin crucificare a Mântuitorului.

Deci, reținerea, interogatoriul lui Iisus în absența unor martori ai apărării, dar cu o multitudine de martori mincinoși, fără a se reuși să se stabilească și demonstra o acuzație cunoscută de cel învinuit, sub presiunea unei mulțimi manipulate, întregul demers îl obligă pe procuratorul Pilat, crud și laș în același timp, să consimtă la condamnarea lui Iisus schimbând „acuzația de crimă religioasă” cu aceea de „crimă politică” și demonstrează astfel că „în lumea antică reacția spontană a mulțimii avea rol de procedură penală...”.

În finalul acestor considerații este necesar să redăm „motto-ul” utilizat de autor la eseuul său, care în cuvinte adecvate ne precizează „Eu sunt Lumina lumii; cel ce îmi urmează Mie, nu va umbla în întuneric căci va avea lumina vieții” (Ioan, 8.12).

„Un proces de 2000 de ani neterminați” aduce în atenția cititorului descrierea parcursului pe pământ a Sf. Apostol Paul care, din prigonitor al creștinilor în calitate de delator fără a îndeplini operațiuni de arestare sau condamnare la moarte a creștinilor (participă la executarea prin lapidare a diaconului Ștefan din Ierusalim, îndeplinind misiunea de paznic al hainelor celor ce-l bă-

teau cu pietre pe Ștefan...), se va converti în propovăduitor al credinței creștine realizând multe călătorii în calitate de misionar fiind mereu urmărit de „iudei dezlănțuiți” care atentează la integritatea sa corporală.

În acțiunile sale se folosește de calitatea sa oratorică, textele propovăduite oral transformându-le în epistole. În anul 55 este arestat și acuzat că îndeamnă pe iudei să nu respecte legile și obiceiurile comunității, acțiuni încadrate ca „apostazie și incitare la nerespectarea legii”, este considerat „dușman al Legii, dușman al Templului”, deși în scrierile sale nu atacase nici Templul, nici Legile, dar insistase asupra contradicțiilor dintre lege și credință.

Reprezentanții autorităților romane își declină competența referitor la judecata Sfântului Apostol Paul și îl transferă instanțelor judiciare iudaice deoarece toate acuzațiile ce i se aduceau constituiau „dispute doctrinare dintre secte...”; procedura lungă este sistată și, în anul 57, este transferat la Roma în condițiile utilizate pentru toți deținuții romani.

Este eliberat, va propovădui în continuare creștinismul, dar este obligat să plece după 2 ani și va călători prin Macedonia, Grecia, spre Efes, unde va fi din nou arestat și este deferit în libertate Tribunalului Imperial, fiind acuzat de multe „acțiuni ce contraveneau legilor romane” inclusiv ca „incendiator al Romei”, de către Nero; este condamnat la moarte, este adus pe drumul spre Ostia ca în anii 67, 68 (?) pentru execuție.

continuare în pag. 14

continuare din pag. 13

Din studiul documentelor existente în arhive, și multe din acestea prelucrate și aduse la cunoștința publicului, rezultă că, în diferite etape ale derulării vieții, în societatea umană au existat lupte acerbe pentru putere și nu de puține ori lupta dintre potențaii vremii se finalizează prin acuze și „lichidarea adversarului”, în urma traducerii în fapt a sentinței de condamnare la moarte pronunțată de instanțele de judecată în care procedura era viciată în mod voit pentru a se da câștig de cauză celui mai puternic.

În eseu „Fecioara din Orleans” este disecat, cu multă atenție, procesul intentat Ioanei d’Arc, o fată de țaran din satul armagnac Domremy (ținutul Barrois), care, ca urmare a unei viziuni religioase, se implică în derularea evenimentelor din „războiul de 100 de ani”, care, prin multitudinea de bătălii dintre englezi și francezi, „când pături largi ale populației franceze trăiau sub teroarea incursiunilor, jafurilor și asasinatelor; orașele și satele franceze erau bântuite de foamete și boli (holeră, ciumă), ca urmare a încetării activității din agricultură, singura sursă de hrană pentru populație”, apare Ioana d’Arc, „Fecioara din Orleans”, ca o întruchipare a năzuinței de libertate a poporului francez. Această fată, eroină a vremurilor sale, fire sensibilă și evlavioasă, martoră din copilărie a ororilor războiului și a luptelor în rezistență a populației împotriva englezilor și burgunzilor, se implică în lupta Franței prin credință deoarece ar fi primit misiunea divină de a izbăvi țara de dușmani. În anul 1429 i se încredințează comanda unei mici armate, prost echipate, și va lupta împotriva cötropitorilor englezi, obținând victorii răsunătoare până când, la 13 mai 1430, cade prizonieră în luptele desfășurate pentru apărarea orașului Compiègne, situație în care se încheie viața sa de comandant de oaste și începe o perioadă de prigoană în care „răutatea și mărginirea oamenilor se vor coaliza împotriva ei”; este predată englezilor care, înțelegând

importanța pentru Franța a „fecioarei”, ajung la concluzia că trebuie anihilată, anulându-i gloria ce-i încunună activitatea, ca urmare a izbânzilor obținute cu rol important și al vitejiei sale ieșite din comun, îi intentează un proces de vrăjitorie, ca supusă a diavolului, ce s-a desfășurat în instanțele inchizitoriale ale bisericii, sub atenta îndrumare a episcopului Pierre Cauchon, având concursul Universității din Paris.

Procesul se desfășoară în castelul din Rouen, ocupat de englezi (între 21.02-24.05.1431), completul de judecată fiind format din clerici partizani ai englezilor sub președinția episcopului Pierre Cauchon, „Ordonanța de punere sub acuzare” fiind cu multe inadvertențe, afirmații de rea credință și ignorarea adevărului istoric. După o suită de ședințe, în care Ioana d’Arc, aflată în condiții inumane de detenție, a fost interogată de completul de judecată și asesorii acesteia în scopul de a demonstra vinovăția „inculpatei” și întocmi rechizitoriul ce va avea ca finalitate 62 capete de acuzare (între care și vrăjitoria și portul hainelor bărbățești și includerea în activitățile armate ca femeie contrar uzanțelor vremii), numai pe baza răspunsurilor sale fără audieri de martori ai apărării, ci numai martori, între care figuri de prim-plan fideli ocupanților englezi.

În acest fel, inchiziția, „încadrând în categoria vrăjitoarelor pe Ioana d’Arc, liber cugetătoare un deziderat al bisericii” și anume identificarea ca vrăjitoare în încercarea de a o reeduca sau distruge (aici erau incluse toate femeile învățate, prostituatele, țigăncile, misticele, iubitoare de natură, tămăduitoare, moașele, categorii care într-un interval de aproximativ 30 de ani de „vânătoare de vrăjitoare” a ars pe rug peste 5 milioane de femei); în 30 mai 1431 este condamnată la moarte, legată de un stâlp (pe care era o placardă cu înscrisul capetelor de acuzare - vrăjitorie, pseudoprofeție, invocatoare de spirite rele, practicantă de arte magice, schismică, rătăcită, sacrilegă, idolatră, apostată, bârfitoare, blasfematoare a lui Dum-

nezeu și a sfinților săi, răzvrăitoare, însetată de sânge) și este arsă pe rug, fără ca sentința ecleziastică de condamnare să fie avizată de judecătorul laic Johan Solveing, care ar fi depolitizat sentința dată de instanța bisericească.

După ani, în 1449, regele Franței, Carol al VII-lea, dispune revizuirea procesului Ioanei d’Arc, se identifică vicii de procedură ce conduc la anularea sentinței de condamnare, urmarea unui nou proces derulat între 7.11.1455-1.1.1456, în care se audiază o multitudine de martori, se identifică peste 12 vicii de procedură în procesul din 1431 și, printr-o nouă sentință, este reabilitată, declarată „eroină națională a Franței” (în 1894) și venerată de Biserica Catolică, pentru ca în 1909 să fie trecută în rândul „preafericitelor” și, în 1920, să fie sanctificată.

În mod similar situațiilor relatate anterior cu instanță incompetentă, abuzivă, cu depoziții mincinoase „ale celor chemați să stabilească adevărul cu reaua credință a judecătorilor tributari potențaii vremii în condițiile social-politice și luptei pentru putere între fracțiuni existente în partidul clasei muncitoare în perioada de sovietizare a României” va fi anchetat, judecat, condamnat și executat Lucrețiu Pătrășcanu, intelectual atașat mișcării muncitorești și fondator al P.C.R. Așa se interpretează analiza „erorilor” judiciare când determinat de ipocrizia judecătorilor din etapa de procese staliniste se invocă și se dă „o tentă de legalitate”; N. Rogobete precizează, ca urmare a acestui demers, L. Pătrășcanu, considerat în epocă naționalist, antisovietic, este sacrificat pentru liniștea diriguiților sovietici din Kremlin și aplanarea complexului de inferioritate a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, care a ajuns conducătorul partidului și implicit al țării.

Autorul acordă multe pagini analizei proceselor cu multe vicii care, în perioade diferite, distanțate în timp de multe secole, în urma cărora intelectuali distinși, personalități de excepție, de mare demnitate și curaj, în vremurile în cauză, au fost acuzați și con-

damnați deoarece prin activitatea lor lezau onorabilitatea vremurilor în care au trăit.

Revoltător este procesul lui Socrate, acuzat în Athena antică deoarece era incomod prin spiritul său critic la adresa societății în care el aprecia că trebuie „fericirea considerată cunoaștere”, iar „nefericirea ca ignoranță” și în toată activitatea sa își apăra cu tărie convingerile, care va plăti pentru că nu a fost capabil de compromisuri. Oare câți oameni, fără a avea statura morală a lui Socrate, au plătit cu viața deoarece nu au fost capabili să utilizeze arta compromisului?

În capitole distincte consacrate unor scriitori de mare anvergură, pe care istoria literaturii postum îi plasează pe „poziții olimpice”, ca Gustav Flaubert, Charles Baudelaire sau I. L. Caragiale, vor deveni „clienții tribunalelor vremii”, fiind acuzați de imoralitate, artă indecentă, etc. vor avea posibilitatea de a fi exonerati de răspundere (ca în cazul lui Flaubert, apărat în mod magistral de J. Senard, va fi demonstrată acuzația de „artă indecentă”) sau vor „suferi rigorile legii” (Charles Baudelaire, acuzat de ofensă la morală publică și religioasă prin publicarea volumului „Florile răului”, va fi condamnat la plata unei amenzi, iar I. L. Caragiale, defăimat în contextul rivalităților dintre scriitorii romani ai vremii prin acuzarea de plagiat în ceea ce privește realizarea dramei „Năpasta” și a comediei „O scrisoare pierdută” pe care acuzatorii o apropie de „Le Candidat” a lui Flaubert).

Domnul Rogobete, în strictă îmbinare a inteligenței și sensibilității sale cu competența profesională, reușește să demonstreze, încă o dată, că în multe procese celebre desfășurate în lunga istorie cunoscută a societății omenești sentința pronunțată a fost marcată de superficialitate, abuz, rea-credință sau situația de obediență a judecătorilor în raport cu puterea vremelnică și exponenții acesteia, noi având în prezent posibilitatea de a le încadra în „erori judiciare”.

Andrei POTCOAVĂ

Note de lectură

Tăcerea ca o flacăra

Ieșit de sub tipar în 1998 la editura Călăuza din Deva, volumul de debut al lui Ioan Barb, „Tăcerea ca o flacăra” se remarcă prin emoția cu care autorul semnează și starea de vrajă interioară pe care reușește să o redea: „Până când ni se va cere seamă/ despre tot ce am primit/ și n-am dat/ încerc să învăț resemnarea/ visând/ sub oglinda fântânilor/ pentru toate semintele/ ce vor încolți/ pentru șuierea înfiorat al coasei/ ce se va bucura/ la freamătul înspăimântat al ierbii/ pentru frunzele ce poartă/ în zborul lor în derivă/ cântecul toamnei/ încerc să deslușesc/ prețul tăcerii/ până când/ poeme lipite de filele calendarului/ vor capta pașii iluziei/ furișaji în clepsidră”.

Talentul literar al poetului este evident. Tensiunile, arderile interioare cu efecte surprinzătoare, fac deliciul acestui volum. În unele dintre creații trăirile par să fie temperate. Versurile au pe alocuri forme apoftegmatice: „Doamne/ mi-ai dăruit/ atât de puțină/ ființă/ încât/ nu pot dura/ o poartă/ luminii/ din mine”. Prozodia îmbrăca și ea forme variate.

Surprinzător este însă elanul spre puritate și sentimentul plenitudinii: „La abator/ degetele măcelarului/ aleargă/ pe claviatura oaselor/ sidefate cu sânge/ vășând/ mâinile unei iubite sfi-oase/ noaptea/ printre țărurile dragostei/ când nisipul electrizat/ se rotește/ în sângele ce îl cheamă/ după perdelele trase/ dincolo de ferestre/ ploaia întonează/ într-o versiune modernă/ Eroică-/ numai vântul se cuibărește/ ca o speranță amăgitoare/ când pașii balerinei ating/ claviatura vârstelor/ în care/ nu te mai poți recunoaște”

Foarte plăcute sunt și imaginile poetice, persuasive.

Daniel LĂCĂTUȘ

Poeme de Ioan BARB

Strălucind în timpul ce nu s-a țesut

Eu sunt un țarm
tu ești celălalt țarm
fără noi fluviul
n-ar mai luneca spre ocean -
ne oglindim în apele
întunecate și leneșe
ca două orașe gemene
zidite pe stânci
deoparte e lumea mea
de cealaltă parte o altă lume
lumea ta unică
pe care o întrevăd
dar n-o cunosc -
ne contemplăm
de pe înălțimea stâncilor
din turnul de veghe
ce mușcă din cer lacom
strivind în dinții crenelurilor
albastrul floral
ne pândim
prin ochii pisicii
lascivi și galbeni
străini ca o peșteră
ca două imperii
de departe
ne facem semne
ne chemăm
ne dorim
dar nu putem fi decât
două maluri
roase de vânturi
sărutate de secetă
părăsite de păsări
din când în când
trece un vas prin apele leneșe
numai atunci privirile noastre
se contopesc
pe catarge în zare
și stăm față în față
fără să ne cunoaștem
fără să ne vorbim
totuși
chemă-mă din lumea ta
șoptește-mi neîncetat
poate va fi secetă
și fluviul va seca la noapte
doar pentru o clipă
pentru un ceas nebun
să rămânem singuri
îmbrățișaji în iubire
strălucind
adunați în cămașa zdrențuită
a timpului ce nu s-a țesut...

Ioan Barb s-a născut în orașul Călan, jud. Hunedoara, la data de 05.11.1960. Este licențiat în Științe Juridice, în prezent fiind avocat. Activitate literară: - debut în volumul colectiv editat de cenaclul literar „Radu Stanca”, intitulat „Sub arcuri de lumină”, Deva, 1979; - debut editorial: volumul „Tăcerea ca o flacăra”, Ed. Călăuza, Deva, 1998; - în curs de apariție vol. „Picătura de infinit”, Ed. PrintATU, Sibiu. A publicat poezii în mai multe reviste literare din țară.

În albia din lacrimă ne dor cuvintele

Atunci glasul tău nu mă lasă să mă sting

Te chem să înțelegi
cum cuvintele încep să se nască
încă din priviri
se așează ca pruncii cuminți
fiecare în leagănul lui
și cresc câte puțin ceas cu ceas
ne însoțesc și ne amintesc că suntem
vinovați de nașterea lor
când suntem singuri
și când suntem bătrâni

adeseori încep să se nască
în privirile noastre
curgând prin albia din lacrimă
dinspre alte izvoare cuvinte
care au însoțit cândva un înaintaș
neînscris în ceaslov

atunci glasul tău
nu mă lasă să mă sting
mă strigă
îmi lucește în noapte
o stea în scorbura unui gând

deschide sub pleoape
începutul cuvintelor și vei simți
cum împrejmuiesc cu două brațe
ca un gard
cei ce au fost pe cei ce vor veni

mă chemi să gust
cuvintele coapte precum fructele
ce ocrotesc în miezul lor semințele
și se desprind de ram plutind
pe marea în care naufragiază uitările
așa cum mă ocrotești doar tu
când germinez în miezul vieții mele

atunci prin flacăra tăcerii
o mână scrie un poem
scrie cu păsări în mine și în tine
sub sălcii chiar și copacul tresare
și adoarme
cu flori galbene și cu flori purpurii...

(poezie premiată cu premiul I al
revistei „Cenaclul de la Păltiniș”
Sibiu la concursul „Astenie de
primăvară” - Hermeneia 2010)

Poarta veche

Scârțâie în țâțâni
îngânând susurul timpului
un oaspete nepoftit
numără pașii străinilor
care trec peste pragul bătrân
ros de cari
ros de-așteptare

pe tocul oblic tăiat
de dalta bunicului
citesc un semn
din altă viață

rămase-n crăpăturile
ușciorilor
frânturi de glasuri

dincolo de poartă
astăzi sunt eu
măine poți fi chiar tu
străinule
ce aduci cu tine
cartea mea cu zile

deschide poarta
uită-te prin mine
simt cum mă răscolesc
zăpezile ce ning
prin alte ierni

închide-mă ca pe un ochi
din altă lume
peste lumea ta.

Pictură de Victoria Duțu

Junimea. Vasile Alecsandri și Mihai Eminescu

*„E unul care cântă mai dulce decât mine?
Cu-atât mai bine țării, și lui cu-atât mai bine.
Apuce înaintea ș-ajungă cât de sus.
La răsăritu-i falnic se-nchină-al meu apus.”*

V. Alecsandri

*„Ș-acel rege-al poeziei, vecinic tânăr și ferice,
Ce din frunze îți doinește, ce cu fluierul îți zice,
Ce cu basmul povestește-veselul Alecsandri...”*

Mihai Eminescu

Așa cum reiese din amintirile lui Iacob Negruzzi, Gheorghe Panu și Ioan Slavici, la cenele „Junimii”, domnea „o dezordine plăcută și spirituală”, era o libertate completă, veselie, glumele, anecdota primau, cei care citeau nu erau deloc menajați, li se spunea adevărul, prin urmare nu era o societate care să impună o atmosferă gravă, cu statute, președinte și vicepreședinte, dimpotrivă, junimiștii se tratau cu familiaritate, nelipsind nici poreclele. Deviza junimii era: „Entre qui veut, reste qui peut”.

În schimb, nu același lucru se petrecea când venea Vasile Alecsandri. Despre prestigiul și autoritatea de care se bucura din partea junimiștilor, aflăm din

„Amintirile” lui Gheorghe Panu: „Într-o vineri, Vasile Tasu veni la mine și îmi zise:

- Deseară să vii nu mai decât la „Junimea”, vine Vasile Alecsandri.

Era un eveniment... Alecsandri venea foarte rar la „Junimea”, însă, când venea, atunci ședința lua o solemnitate deosebită, mai întâi glumele și aruncăturile de pernă din partea d-lui Pogor încetau, fiecare avea un aer serios și constrâns...”

„Toată lumea era cu urechea și cu ochiul înspre ușa de intrare, așteptând pe bardul Moldovei. Bardul însă nu venea, bardul se făcea așteptat”.

„Eminescu începe a citi traducerea. După vreo zece versuri, o mișcare se face și un bărbat scurt de statură, ras, cu mustați groase și tăiate la capăt, cu un aer mândru și cu o căutătură rece, intră în sală. Era Vasile Alecsan-

dri, îl vedeam pentru prima oară. Toată lumea se scoală în picioare. Alecsandri se îndreaptă spre dl. Maiorescu, căruia îi strânge mâna, apoi dă mâna cu dl. Negruzzi și dl. Pogor, iar pe rest îl salută cu o mică clătinare din cap și se așază pe un fotoliu pe care dl. Maiorescu și dl. Negruzzi i-l pun la dispoziție cu grabire”.

„Când vorba era de Alecsandri - își amintește Slavici - lucrurile se petreceau altfel. El avea, pe lângă vaza omului politic, și autoritatea scriitorului care săvârșise o lucrare de patruzeci de ani, și ziua când el lua parte la serată era sărbătoare”.

De fapt, dacă privim medalionul „Junimii”, ochii se îndreaptă imediat spre portretul lui Vasile Alecsandri, ieșit în evidență, atât prin situarea lui în centru, cât și prin mărimea acestuia.

Aceeași atmosferă solemnă căpăta cenaclul „Junimii” când citea din creațiile sale „bardul” națiunii, iar când citea, de cele mai multe ori se uita la Mihai Eminescu.

O parte din scrierile sale, mai ales pastelurile, apar în „Convorbiri literare”. Despre colaborarea scriitorului la revista „Junimii”, căpătăm informații din corespon-

dența cu Iacob Negruzzi, redactorul acesteia. Dintr-o scrisoare a lui Iacob Negruzzi, din 2 februarie 1869, luăm la cunoștință despre intenția „Junimii” de a edita întreaga operă a lui V. Alecsandri, opera omnia. La această scrisoare, îi răspunde la 10 februarie, mulțumind pentru oferta „Convorbirilor literare” și făcând propuneri pentru formatul ediției. Deși colabora frecvent la „Convorbiri literare”, Alecsandri nu era întotdeauna mulțumit de ceea ce se publica în paginile acesteia, pentru care își prezenta adeseori obiecțiile în corespondența ce o purta cu Iacob Negruzzi.

„Una din cele mai frumoase însușiri ale lui Vasile Alecsandri - spunea Ioan Slavici - era slăbiciunea pe care o avea pentru scriitorii mai tineri și mai ales pentru Mihai Eminescu, pe care îl socotea mai presus de sine în ceea ce privește cultura generală și pregătirea tehnică”.

Sentimentul de încântare, de stimă și de apreciere este reciproc. Eminescu nătrea față de Alecsandri o mare admirație, exprimată în poezia „Epigonii”, scrisă după ce poetul citise „Santinelă română”.

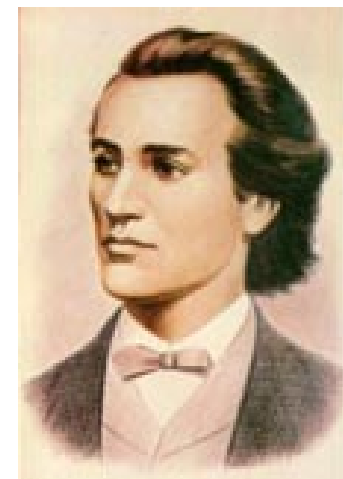
La 10 octombrie 1883, Alecsan-

dri îi scria soției sale: „Nu cred că pot pleca înainte de sâmbătă, căci afară de istoria cu Sulzer m-au rugat mai multe persoane să fac vineri o conferință publică pentru ca cu banii ce s-or aduna să se poată trimite pe bietul Eminescu la casa de nebuni din Viena”.

Poetul „Luceafărului”, bolnav, trebuia să plece la Viena. Vineri, 14 octombrie 1883, Vasile Alecsandri a citit la Ateneul Român „Fântâna Blanduziei”, „în folosul unui scriitor sărac și bolnav”, cum anunța, cu discreție, afișul.

„Astăzi la 3 ore - scrie Pauline - fac o conferință în folosul nenorocitului Eminescu. Cu banii adunați se va trimite sârmanul la casa de nebuni din Viena”.

Lui Ioan Ghica, doritor să cu-

noască măcar un fragment din această conferință, îi scrie la 22 octombrie 1883: „Îmi ceri să-ți trimit câteva fragmente din conferința mea? Nu mai am nicio firmătură, publicul înghițând totul cu o grație încântătoare; dar pot să-ți spun cu oarecare mândrie că am făcut o rețetă de aproape 2000 de franci pentru nefericitul Eminescu... în ciuda lui Macedonski. Bolnavul va fi în curând transferat la Viena într-o casă de sănătate. Să dea Dumnezeu să se vindece!” Aflând că se pregătește un volum cu publicarea poeziilor lui M. Eminescu, (Ediția Princeps, 1883), Alecsandri îl consideră „unul din marii poeți ai României” și adaugă „Natura a fost nedreaptă în privirea lui. E bine ca noi să redregem a ei cruntă nedreptate, dând lui Cezar ce

continuare în pag. 17

continuare din pag. 16

este al Cezarului”.

Se cunosc observațiile critice laudative referitoare la drama istorică „Despot-Vodă”, exprimate de M. Eminescu, prin care scoate în evidență calitățile acesteia: limba, acțiunea, realizarea caracterelor și lirismul. Iată două fragmente:

„Despre drama însăși puțină avem de spus - E, fără nicio contestare, drama cea mai bună ce s-a scris în limba noastră, plină de acțiune, aici de puternice, colo de gingașe simțiri, dar pe deasupra tuturor calităților acestora, versul și limba privighetorii de la Mircești răpește auzul și simțirile”.

„Pe lângă energia rară a pasajelor dramatice, înălțimea și dulceața peisajelor lirice ale dramei fac din acestea niște adevărate pietre scumpe ale literaturii române. În aceste pasaje s-aud glasurile luncii de la Mircești și se pare că auzi:

Pe ale îngerilor arfe lunecând mărgăritare”

A existat tendința din partea unor scriitori și oameni de cultură ca, atunci când a fost necesar să emită judecăți asupra valorii lui Vasile Alecsandri, să-l pună în comparație cu Mihai Eminescu. Titu Maiorescu, prin articolul „Poeți și critici” scris în 1886, ia atitudine față de intenția lui Barbu Ștefănescu-Delavrancea și Al. Vlahuță care căutau să-l înalte pe Eminescu prin coborârea lui Vasile Alecsandri. După ce criticul literar prezintă o situație similară din literatura italiană și franceză, Leopardi și V. Hugo, afirmația este concludentă:

„O asemenea alăturare este nedreaptă”. În final, Titu Maiorescu enumeră meritele lui Vasile Alecsandri. Criticii literari, Garabet Ibrăileanu și Șerban Cioculescu, împărtășesc opinia înaintașului lor. Chiar dacă opera lui V. Alecsandri este o sinteză de clasicism („Pasteluri”, comedii și cele două drame: „Fântâna Blanduziei” și „Ovidiu”), romantism („Legende”, „Despot-Vodă” și unele lucrări în proză) și realism (comedii, proză), Garabet Ibrăileanu observă că, temperamental, este un clasic, „a avut natura cea mai echilibrată din lume”, dar trăiește într-o epocă în care Eu-

Medalionul Junimii

ropa este dominată de curentul romantic, având influență asupra operei sale. Criticul literar mai are în vedere universalitatea și mărirea operei sale. Să nu uităm că Vasile Alecsandri a cultivat toate genurile și aproape toate speciile literare.

La aceasta, se adaugă activitatea poetului pusă în slujba evenimentelor de la 1848 și ale Unirii, fiind considerat unul din creatorii României moderne.

Desigur că poezia lui Eminescu pune în umbră poezia lui Vasile Alecsandri, dar ei aparțin unor generații diferite.

De asemenea, Șerban Cioculescu consideră că a face comparație între cei doi scriitori „necontemporani” este un act de injustiție și ingratitudine. Și incisivul critic pune accent pe multilateralitatea preocupărilor sale politice, culturale și literare. Alecsandri este considerat „întâiul ambasador al mesajului nostru popular în Occident”, el a contribuit la

integrarea literaturii române între cele romantice.

Următorul fragment este semnificativ pentru opiniile lui Șerban Cioculescu:

„Diversitatea de temperament dintre poetul căruia-i ardea până între degete și cel care scria la rece, cu o combustie spirituală, ce e drept, cu totul alta, n-a împiedicat stima reciprocă. Alecsandri și-a plătit datoria de recunoștință pentru mențiunea din «Epigonii», cu acea lectură publică din 1883, în folosul internării geniului prăbușit.

Dar și-a plătit-o mai ales cu acel generos salut către tânărul care admitea el, cânta «mai dulce» decât dânsul și căruia îi ura cu sinceritate o ascensiune continuă. Zborul cosmonautului liric român era frânt, în acea clipă, pentru totdeauna, dar după ce atinsese înălțimile cele mai neajunse. «Luceafărul» său a întunecat și va mai întuneca multă vreme «Steauța» înaintașului său. Așa se și

cuvine. Nu este drept însă ca gloria lui Eminescu să se alimenteze din disprețul sumar al operei lui Alecsandri, suprapusă peste o epocă de mari frământări născută din miezul lor și biruitoare în condițiile cele mai grele de luptă!” După opinia sa, Eminescu „rămâne la o altitudine neatinsă de niciunul dintre urmașii săi”.

Și totuși există unele similitudini între cele două personalități ale scrisului românesc. Amândoi au manifestat un interes deosebit pentru creațiile folclorice, au intuit rolul acestora în regenerarea lirismului cult folosind filonul poeziei populare ca izvor de inspirație. Amândoi au contribuit la formarea și dezvoltarea limbii române literare. Amândoi și-au adus contribuția la reformarea lirismului românesc, Eminescu, bineînțeles, a impus cea mai importantă reformă poetică din literatura română. Astfel se va scrie, în poezie, după M. Eminescu.

Față de poezia anterioară (Cârlova, Rădulescu, Alecsandrescu) cu versul lung și greoi, Alecsandri apropie versificația de limba vorbită și de versul popular, caracterizată prin naturalețea exprimării și limpezimea clasică, cu o topică firească. În acest sens trebuie interpretată aprecierea lui D. Bolidineanu, precum că „de atunci poezia se români”.

Amândoi au înăvuiț literatura cu noi specii literare. Prin Eminescu, poezia trece din zona istorismului în zona esteticului.

Personalități copleșitoare, fiecare om al timpului său, care i-au impresionat, prin activitatea lor, pe contemporani, s-au implicat în viața poporului român, au nutrit un ideal social, au criticat politicianismul epocii. Prin termenul „pocitură” cu valoare de epitet, ambii îl aveau ca țintă pe fruntașul liberal C.A. Rosetti. Eminescu preia acest termen („Scrisoarea III”) din diatribele înaintașului său, V. Alecsandri, îndreptate împotriva aceluiași corifeu liberal:

„E nedeprens cu tine, mă țin de ea departe
Și-aștept să văd sub trăznet hidoasa pocitură
Care-a sădit în țară invidie și ură”

Constantin E. Ungureanu

Franco și fiul meu

(fragmente de roman)

Cap. I. O după-amiază de vis

Venisem de la muncă mai devreme cu două sau trei ore cu gândul să continui lucrarea începută cu câteva zile în urmă (un pătut pentru porumbi) și în același timp să ascult transmisia de la radio a meciurilor de fotbal. Era etapă în campionatul național și cum echipa noastră de suflet - UNIVERSITATEA CRAIOVA - mergea foarte bine, fiind socotită pe drept cuvânt „port-drapelul fotbalului românesc”, ar fi fost un gest de lașitate să nu fim alături de ea, fie chiar și cu gândul, la fiecare partidă.

Era o după-amiază superbă de sfârșit de septembrie cu un cer senin de un albastru voronețian și un soare blând ce trimitea pe pământ raze calde ce învăluiau totul într-o liniște aproape misterioasă.

În casa noastră domnea o atmosferă calmă de totală înțelegere și respect pentru tot ce este bun și frumos. În aceste momente gândul meu se îndrepta către Rudi, băiatul cel mare, care era elev al unui liceu din Craiova, înfocat suporter (ca, de altfel, toți membrii familiei noastre) și unul din rezerva de copii a Universității în perspectivă. Apoi, la mezinul familiei, care era Emilia și care, deși cea mai mică, trebuia să poarte de „grija” a doi bărbați, adică mie și celuiilalt frate al ei Robert, cu care eu ridicam „măreața” noastră construcție.

Și apoi, dar nu în ultimul rând, gândul meu se îndrepta către buna lor mamă, minunata mea soție, aflată foarte departe de noi, într-un loc unde de ani de zile, încercam să-i regăsim o sănătate care

devenise foarte precară. Eram însă oarecum liniștit știind că acolo, un medic bun și un om minunat, un prieten de o aleasă omenie, se ocupa cu profesionalism și cu grijă de ea. Mai știam că în acea seară trebuia să ne întâlnim cu ea prin telefon. Aveam noi un program statornicit de-a lungul anilor, potrivit căruia din trei în trei seri vorbeam la telefon, iar în timpul când nu vorbeam, noi toți de aici și ea de acolo, scriam scrisori și astfel eram într-o permanentă legătură și legătură.

- Robert, zic la un moment dat, te rog să lași bătuțul cuielei și mai ales strâmbatul lor, că dacă o ții în ritmul ăsta, nu o să ne ajungă să terminăm ce am început. Mai bine du-te și adu-mi niște ștacheți să-i am la îndemână când vin pentru că am să cobor să pun în priză aparatul de radio, deoarece în curând se va da legătura cu stadioanele și nu vreau să pierdem nici o secvență sonoră.

Și Robert, nu fără un regret vizibil în ochi, dar și în atitudine, s-a despărțit de tesla lui și a plecat după ștacheți. Robert era un copil bun și muncitor, drept, foarte drept și ambițios, slab dar tare ca piatra și nestatornic sau iute ca argintul viu. Fusese să moară din primele luni de la naștere, ca urmare a unui tratament medical greșit!? Dar un alt medic și un alt tratament, și poate altceva care, nouă oamenilor ne scapă în general, l-au salvat.

Ori de câte ori îl priveam, îmi dădeam seama de asemănarea până la identitate cu mine și mă bucuram și în același timp mă și întristam la gândul că ar putea fi așa. Doamne, nu aș fi vrut să aibă parte și de un destin asemănător, greu, foarte greu și foarte sinuos. Dar, cum se știe, fiecare ființă, fiecare individ vine cu bagajul său genetic în care creatorul - natura a avut grijă să pună de toate. Restul depinde de model și de modelator. În ce părți? Cine știe?

Am pus aparatul de radio în priză și în eter cine știe de unde glasul cald, catifelat și atât de bi-

ne timbrat al Doinei Badea împărăștia milioane de biți melancolici, duioși. Apoi, minunatul glas se estompează și vocea coordonatorului transmisiunii sportive reverberază eterul:

- Și, acum, legătura la Craiova, de unde transmite Sebastian Domozină. Și în continuare...

- Da, mulțumesc, am preluat legătura, bună ziua, stimați ascultători, sunteți în legătură cu stadionul central unde, peste câteva momente, va începe partida dintre... Timp excelent pentru fotbal, teren bun, spectatori peste patruzeci de mii, la speranțe...

Și, în acel moment, vocea lui Sabi dispăre. De sus, unde deja urcasem, zic:

- Robert, te rog, tati, mergi și „adu-l” pe Domozină pe calea undelor să vedem cine arbitrează și să prindem începutul partidei, pentru că, știi, la Craiova se dă cam „greu” legătura.

Și Domozină a revenit cu torentul său de expresii inteligente și faze fierbinți, dar odată cu el am înregistrat și un țipăt sfâșietor, reverberat în milioane de ecouri în timpanul urechilor mele: Tatiiii!

Doamne, zic, și plonjez în gol de la cei aproximativ patru metri strigând la rândul meu, Robert, fără însă a realiza în acele secunde de groază ce s-a întâmplat.

Fulgerător, gândul m-a purtat la curentul electric și mi-am zis că mi-a omorât copilul.

Ajuns la el, l-am găsit atârnat de ceva - ceva invizibil. Nu mai țipa, nu mai mișca... cu o furie oarbă am vrut să-mi smulg copilul din orice ar fi fost. Dar nu... o, nu era curentul...

Cu glasul aproape stins, copilul m-a adus la realitate. Nu, nu trage sunt căzut într-un fier ascuțit cu brațul drept... Sângele cald al copilului îmi umpluse deja mâinile. Asta era deci, căzuse în gol de la fereastra unde se afla radioul, dar în cădere se agățase pur și simplu într-o ucigașă săgeată de metal, din fier de 12 mm grosime și peste 20 cm lungime, pusă acolo pentru cu totul alt rost.

Cap. II. Drama

Poate sângele copilului poate tăria mea dobândită în atâtea încercări mi-a ordonat fulgerător gesturile, gândurile, acțiunile. L-am ridicat din acea groaznică capcană, l-am dus într-o cameră, i-am scos cămașa și am văzut grozăvia acelei răni monstruoase. Brațul era aproape desprins... Cu prosoape curate am masat rana, pentru a mai opri sângele, iar cu un cearceaf am legat brațul strâns lângă corp. În acest timp, glasul lui din ce în ce mai stins a reușit totuși să articuleze clar următoarele cuvinte: Tatii, nu te mai chinui, eu tot am să mor. Deseară, când veți vorbi cu mami la telefon, să-i spuneți că eu sunt cu Nelu ale Danciu la joc... I-am zis aproape țipând din toate resorturile ființei mele că nu va muri, că nu trebuie să moară, și dacă totuși va fi așa, vom muri amândoi...

L-am lăsat pe pat aproape inconștient și am ieșit în drum, unde am strigat în gura mare la toți vecinii, care aveau mașină, să vină să duc copilul la spital. Și a venit unul, poate singurul care era acasă, inginerul Bebe, căruia i-am spus scurt:

- Fugi și ia mașina, să zburăm la spital, altfel îmi moare copilul.

Cap. III. Mama nu trebuie să știe

Auzind strigatul meu disperat, Emilia a venit cu toți copiii acasă de la joc să vadă ce s-a întâmplat și cu ochii în lacrimi îl căuta pe fratele ei, care nu se mai putea mișca din nici un segment al ființei lui.

- Emilia, i-am zis cu fermitate, nu plânge, ci ascultă-mă: voi pleca cu Robert și nu voi veni până ce el nu va fi salvat. Tu, ai grijă de tine și de casă, vei vorbi cu mami la telefon așa cum am stabilit, dar îi spui că eu am fost chemat la centru, iar Robert a plecat cu Nelu și cu alți copii la joc. Peste trei zile, când trebuie să vorbim din nou, îi spui că sunt la o ședință și așa mai departe, încercând să ne scuzi pe amândoi cât vei putea. De scris, voi avea grijă să-i scriem doar amândoi, tu și eu. Dacă Rudi va da telefon, lui îi

continuare în pag. 19

Universul limbajului

Scriind și publicând la braț cu aceeași călăuză hărăzită: „Ceasuri de îndoieli”, versuri, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1994; „Arabescuri”, eseuri, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1995; „Detașare într-un spațiu dens”, versuri, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1995; „Individualitatea destinului” (eseuri asupra individualității destinului în artă), Ed. Spirit românesc, Craiova, 1996; „Spațiul din neliniști”, versuri, Ed. Scribul, Slatina, 1998; „Ochiul de lumină”, versuri, Ed. Fundației Scrisul românesc, Craiova, 2000; „Suferințele unui redactor”, roman-jurnalier, Ed. Alma, Craiova, 2006; spiritul introspectiv al scriitoarei Doina Drăguț a convins critica literară că se află pe traiectul descoperirii unor esențe ale adevărurilor ascunse sub suprafețele sferei lumii fenomenologice.

De o profunzime remarcabilă este și noua

carte a scriitoarei - „Neliniști prin timp”, 158 p., Ed. Sitech, Craiova, 2010 -, în care sunt selecționate prin oglinda ochiului universal, cu anume prețiozitate stilistică și arhitecturală, episoade consacrate unor personalități elitiste. După intensitatea modalităților de proiectare, această darnică culegere de articole, eseuri, prefețe, recenzii, cronici literare și cronici plastice (preluate de sub pecețile domniei sale de prin periodice contemporane) vine să ne stimuleze în mod nețărmurit cunoașterea înspre misterioasa transcendență a devenirii.

Criteriile valorice din „Neliniști prin timp” au fost cu siguranță dictate de genul (și geniul) stelei autoarei în ascensiune și s-au îngemănat într-un elogiu al principiilor spirituale.

N. N. NEGULESCU

continuare din pag. 18

spui, dar să-i atragi atenția să nu-i spună cumva lui mami, știi că și el vorbește cu ea la telefon și îi scrie. Deci nimic, absolut nimic. Cu tine voi ține eu legătura permanent. Să nu pleci undeva de acasă. Și copilul a înțeles.

Am dat apoi telefon la poștă și am rugat-o pe doamna care era de serviciu, iar prin dânsa, pe toate colegile dumneaei, ca în momentul când buna mea soție va suna, să se poarte în așa fel încât să nu înțeleagă că aici s-ar fi întâmplat ceva...

În acest timp, Bebe a venit cu mașina, am pus copilul, și atât cât s-a putut a fugit, dar pe la Fabrica de Fibre și Fire Sintetice (la aproximativ 2 kilometri de spital), mașina a rămas fără benzină. Am rugat un trecător cu un Aro, care a oprit și m-a dus cu copilul la Spitalul Corabia. Copilul era inconștient, iar aici nimeni nu se grăbea, nimeni nu-și făcea probleme, ba, mai mult, medicul de gardă (un anume domn Popescu), drept răspuns la rugămintele mele îmi zice să mă liniștesc, ce mă agită, ce pun „carul înaintea boilor”?! Care car? Care boi? Și asta în timp ce domnia sa nu văzuse copilul. Au luat totuși copilul pe o targă, l-au băgat pe o

ușă și l-au scos pe alta: aici nimic nu se mai poate face! Așa a sunat verdictul. Și într-adevăr nici măcar un AT nu i s-a făcut ci doar o adresă sau o trimitere la Spitalul din Caracal.

Salvarea a mers așa cum s-a putut până la Caracal, iar aici regia a fost identică, o ușă de intrare și o alta de ieșire. În plus: la Slatina poate se va face ceva, dacă ajunge! Deci, o sută de kilometri fără nici o intervenție în afara racordării copilului la un vas pe care o minunată asistentă l-a ținut deasupra copilului (ea stând mai mult în genunchi - poate era mamă) și din care curgea în picături ritmice un lichid care, potrivit spuselor fetei (asistentei), trebuia să țină copilul în viață până la Satina.

La Slatina, m-au despărțit de copil spunând că trebuie dus la reanimare. La câteva minute, am fost chemat de un bărbat foarte sobru, dar cu un suflet atât de cald și, într-un cabinet foarte modest, mi-a spus:

- Sunt medicul care va încerca să facă ceva pentru fiul dumneavoastră. Adică îi voi face o grefă artificială, prin care urmăresc să țin brațul copilului în viață până la București, la Fundeni. Aici nu

se poate face mai mult. Veți însoți copilul acolo, iar acum pentru că nu avem sânge, vă rog să mergeți să dați și dumneavoastră. Ce grupă aveți?

- A II, am spus.

- A nu... nu, păstrați-l, nefiind cel căutat, păstrați-l pentru dumneavoastră - „vă va trebui mult sânge”. Și a plecat lăsându-mă în acel cabinet pe care eu l-am transformat în loc de rugăciune. Doamne, la ce nu m-am rugat și cât sânge nu aș fi dat, ultima picătură. Printre altele, am rugat omul, omul în care am avut atâta încredere, deși uneori am fost atât de dezamăgit... Am rugat acel om - medicul - să fie bun și să fie atent și să facă totul pentru a-mi salva copilul.

Se făcuse noapte demult. Timpul trecea greu, nemilos de greu, iar eu nu știam nimic, și mă așteptam la orice din clipă în clipă. Pândeam ca o fiară orice zgomot, orice mișcare. Treceam prin uși, treceam prin ziduri și căutam haotic locul unde se afla copilul meu, supraveghind cu ochii minții tot ce se putea întâmpla acolo. Încercam și reușeam perfect să mă stăpânesc, să fiu lucid și să dau o dimensiune reală nenorocirii ce s-a abătut din nou asupra

noastră ca un trăsnet devastator, lovind crud în partea cea mai sensibilă a existenței noastre. Am refuzat total și categoric imaginea pierderii copilului. Și știam că orice ar fi, aceasta trebuie să fie poziția până la sfârșit. Bine că hotărâsem ca mama lui să nu știe nimic. Nu i-ar fi fost de nici un folos, ci dimpotrivă. Aveam destulă încredere în ea, în judecata ei bună.

De altfel și această încredere nedeținută până acum a constituit una din componentele liantului care ne-a unit demult pe amândoi și mai ales în ceasurile, nu puține, de cumpănă...

Ușa cabinetului se deschise și în dreptunghiul ei își face apariția același om sobru, calm, blajin, dar parcă mai obosit. Fără altă introducere, zice:

- Domnule, copilul dimitale nu a mai avut sânge nici pentru culoare, el trăiește însă până la București, unde altfel vor sta lucrurile. Grav este că avem puțin sânge pentru transport, totul depinzând de timpul în care veți ajunge acolo. Eu vă doresc din inimă să izbândeți. Oricum, s-ar putea ca băiatul să rămână fără brațul drept.

Costică BUGĂ-BUZEȘTI

*

Aerul aspru și descumpănit de dureri personale ieșea din pământul casei și se arunca spre nările bărbătești și femeiești. Șapte respirații diferite își aruncau ochii asupra mesei, care mustea de carne friptă. Petrișor privea fața omului deținut acum de gânduri și de el însuși. Gândurile lui îl ajutau să rupă carnea de pe un cocoș tânăr și să o bage în gură.

- Luați și mâncați!... Ce vă uitați așa? întrebă Marin, îmbrăncind și el un duminic carne.

Daniel își înfipse primul ghearele în strachină și prinse o aripă grasă. Respirațiile deveniră aproape minerale și gurile se descleștară.

- Și... Ioana, ce mai face? întrebă Mihai, ținându-l cu privirea pe Daniel.

- Face bine. Cică se mărită!... răspunse tânărul, atent la pipota din care tocmai mușcase.

Creioane chimice și cretă colorată desenară episoade pline de lapte, cules murdar de mulgătoare cu șorț. Gândul reveni misterios, dar dulce, în sângele omului ales de soartă să fie purtătorul unui sânge de tuș: Știe oare cineva ce se întâmplă cu camera mea când eu lipsesc? Habar nu are nici un regim că oamenii singuri se iubesc cu camera în care stau. Nimeni nu vrea să o recunoască, dar chiar așa e. Deosebesc până și mirosul unei mânăstiri de maici, de cel al unei peșteri în care s-a potrivit cu posteritatea, un călugăr.

Totul e o luptă. Din lupta asta câștigă doar ce e vegetal. De multe ori m-am uitat în jos și am vrut să mă arunc. Nu m-am aruncat de frica statului. Socialismul e în stare să-mi are mormântul și să pună pe el orzoaică. Nu m-aș mira, dacă prin coastele mele ar trece o țevă de irigații... că doar orice are un sfârșit. Poate că pe unii îi intrigă faptul că pe ambala-

Sfârșitul erei de mireasă

(fragment de roman)

jul vopselei de ouă, iepurele e cât omul de înalt...

- Păi și cu cine se mărită? continuă Mihai.

- Hai, tată, mai ia un pahar acilea! îndemnă Marin, întrerupând amorul.

- Cu Paucică. Și ce l-a mai găsit!...

- Cu Georgescu? întrebă privirea, fără să articuleze cuvântul.

- Aha.

- Bine. Io mă duc... să mă uit așa pe aici. Vreau să mă plimb așa... de nebun!

Masa îl privi calmă o clipă apoi toți își văzură liniștiți de ei. Durerea din cameră plecă odată cu el și îl așeză pe pământul fără nervi. Soarta îl ardea ca pe o frigăruie și apoi refuza să-l mănânce de tot. Obosise să mai stea la chemarea oamenilor. Cu divinitatea terminase toate războaiele. Otrăvise prin scris destule minți de copii, de femei și chiar și unele minți goale. Divinitatea refuza muzica pământească și tocmai își terminase de scris necrologul zilnic; căci asta face divinitatea: lovește omul la întâmplare. Și uneori când se simte plictisită îl mai și doboară.

Mihai părăsi curtea și se avântă ca o nălucă în satul proaspăt cutremurat. Tot arsenalul de elemente potrivnice se ploconi înaintea lui, ca o gheață subțire, abia fătă. Sunt lucruri în viață care năruiesc tot ce e făcut de om și de animal; amândoi asudând pentru un zgârci perfid și rareori plăcut la atingere. Gustul sau privirea unei femei transformă orice ființă solidă a testosteronului, într-o plastilină moale.

O sete subită îl băga înapoi în casă, unde nimeni nu sfârșise de mâncat. Stomacul nu-i mai ceru decât băutură. Petrișor privi prin el și văzu intențiile.

- Și mâine vin ăia de la București să evalueze, concluzionă Lisandru.

- Păi crezi că ăia au timp de noi?! interveni fiul rătăcitor. Nu au. Dacă vin... vin să ia. După

ăștia stăm mult și bine! Și nu vine nimeni... că au și ei morții lor!... Măcar să vină de la Pitești!

- De!... Dacă așa a fost să fie! murmură glasul plângăcios al Petrei.

- Și să vezi ce va mai fi! adăugă Marin.

Foamea și transpirația udau așternuturile și făcea somnul și mai neodihnit. Oameni se risipiră în izvorul casei. Întunericul căzu nerăbdător peste ei și îi acoperi bine, țigănuindu-i pe toți. Șatra nu cânta și nici măcar nu sforăia. Visele se luptau cu ei, le violau cadănele și le forțau intimitățile. Somnul părea produs în fabrici și băgat mișelește în acești jarcăleți nevinovați. Nimeni nu scăpă de semnături grăbite nici măcar în vis, unde orice haltă își avea secretarul ei, mult mai avantajat de o gură mincinoasă, decât în realitate. În reverie sistemul schimbă totul cum vrea, iar în vis se transformă în cine dorește.

Totul începu să miroasă din nou a geam neșters odată cu venirea dimineții. Bărbații priviră femeile și femeile își dezveliră marsupiul să-și caute copiii, și anume tot pe bărbați. Soarele apăru mai frumos ca o jivină proaspăt împaiată și făcu în ciudă osândiților fără casă. Fricoșii se ascuseră de el. Refuzară astfel Cezarului ofrandele eunucului și îl potcoviră cu un zar de cărămidă. Planeta ce luase în vis forma unei legume îi înjură își asmuțea cutremurul spre alte popoare circumcise sau nomade.

*

Agitația acoperea orice frumusețe. Bicyclete cu membre rușești zvârcoleau aerul înăbușitor. Mihai apăru în drum și porni grăbit spre casa lovită. O basculantă leneșă se postase - lovită parcă de foame - în fața casei, ocupând jumătate de stradă. Oamenii simpli se lipeau de mașină, ca de un magnet. Din rândul necăjiților, apărură două figuri cu ochii bătoriti, ce păreau să facă parte din basculantă. Își făcură loc, cu țigă-

rile aprinse, printre carnea supărată și intrară, călcând fisurat pe gardul de lemn lipit cu violență de pământ.

- Ce spui, Mitrane?!... întrebă cel mai gras, aruncând curios chiștocul de țigară și urmărindu-l cum cade.

- Bă... nu e prea bine! Aștia ne-au trimis cu mâna goală... Nu vezi cum se uită oamenii la noi? Hai să plecăm!

- Păi bine, mă!... Și la centru ce spunem?...

- Ce să spunem?!... Spunem că am făcut constatarea. Ce?! N-am făcut-o? Am făcut-o! Hai!

Tovarășii intrară iar în mulțime și își făcură loc - de astă dată - fără țigări. O privire linsă îi aținti din colacul de oameni. Lângă ei se ivi un tânăr înalt, cu ochi verzi, dar lipsiți de orice fel viclenie.

- Și ce mai e, nea' Mitrane, la București? Pe mine când mă cheamă? întrebă tânărul.

- Păi ce are, mă, Georgescule? Iar vrei să pleci? Stai, mă, aici că e bine!... Și?! Vin mai ai acasă, că mi-e și sete... mi-e și foame! Hai!

Mașina îi primi pe toți trei în creierul ei și îi conduse spre programul artistic. Oamenii deznădăjduiți priviră vehiculul ce le întorsese subit fundul. Basculanta păși grăbită și călcă o gâscă, ce își căra indiferentă oul greu alături de suratele ei. Suflările cutremurate se împrăștiară rapid și lăsară impresia că nu văzuseră nimic. Nici chiar pasărea proaspăt înmormântată în asfalt.

Mihai privea casa tihnit ca un câine bătrân. Trecu dincolo de casa cu capul spart. Un miros de om bun îi readuse vederea și astfel putu să-l zărească pe Petrișor.

- Ce faci, mă, Petrică? Nu vii la masă?

- Vin. Am venit doar să dau mâncare la porumbei, răspunse băiatul.

Sufletele lor se încârligară în durere. Se priviră fără să se uite unul la altul. Vedeau doar porumbeii. Mihai simțea în el o durere reală, o durere cu care se mândrește orice psiholog, care întâlnește un copil din orfelinat. De astă dată, mila venea din aer. Porumbeii priveau oamenii ca pe

continuare în pag. 21

aprilie, înviat din tăcere

George PAȘA

ceva tot rămâne

știi, lara, am regăsit farmecul ascuns în măru-nflorit
eu, un risipitor ce are pe fruntea înaltă pecetea-ndoielii,
de aceea îmi legăn surâsul în talazul inimii tale,
de-aceea m-apropii cu pași înceți și umili
de tristețea ta, pasăre beteagă.

senzații tulburi erup din floarea cu petale armonioase.
unde, cântă o privighetoare,
un dor amar tresaltă-n viersul ei,
de parcă întreaga pădure și-ar chema rădăcinile
ascunse în moarte după ultima dezgolare.

nu mă striga, nu mai sunt cel de ieri,
nodul a fost bine strâns, încât semnele au forma tăcerii;
turnurile s-au prăbușit, printre ruine se mai văd
soldați anemici de strajă pustiului.

dar mâine aprilie va aduce cu sine-nvierea.
să știi, lara!

fi(i)re

nu știu câte rădăcini ascunde copacul acesta,
seva mustește doar ce-ți atingi umbra de nervurile frunzei
și toți nervii ți se concentrează
într-un punct mai înalt, mai adânc,
când îți înmugurește un dor, crescut ca un vierme
în carnea unui fruct oprit din coacere.

și-ai prins rădăcini la adierea unui vânt mai zurliu,
crengile au început să-ți crească înăuntru
ca niște aripi joase.
ai învățat zborul pe de rost,
când pintenii te-au înțepat în coaste,
iar punctul tot creștea, devenea sferă într-o iluzie marină.

și-atunci cântecul te-a întors în carnea sfântă a vieții,
spaima s-a îndepărtat, devenind orizont nedorit,

sângerează un orizont, stele stau la capătul crucii.
himere vegetează în strămoșia tâmpiei,
unde se opresc toate vasele eșuate.

un capăt de gând nu-i un capăt de țară,
perdelele acoperă umbrele, dar fac loc și luminii.
uite, pereții deja se descompun!
molia timpului devorează totul.

pe birou, o crizantemă zâmbește în gol de o săptămână.
mă prefac supărat, nici un vers nu-i adoră petalele.
tastele se zbuciumă în van.

ce noapte liniștită! se sting undeva niște stele.
ei, și ce! eu oricum n-am niciuna.
pedalează ludă o himeră,
apoi face tumbe prin lanul de grâu.
sperietoarea o-ntreabă de nu cumva a fugit de la școală,
pândarul, dacă a-nvățat acolo despre marea pierdere.

în imperiul cenușii, un tăciune se rățoiește la o scânteie,
îi spune să tacă.
oricum fulgerul e mai puternic și va lovi necruțător.

și, uite, pereții deja se descompun, rămânând temelia.

tot e ceva.

Cristina Oprea - Structuri**continuare din pag. 20**

niște proști infami, ca pe două bagatele scrise pe o hârtie proastă.
Uitătura păsărească se transformă într-o uitătură de balcon, unde un Romeo, privește sub o Julietă-Dochia, penibilă în cele șapte rânduri de fuste conice, în rogvaiiv. Și de ce Julieta nu se fâstăcește atunci când rostește prostii și sonete despre monomeri?

- Și... ce mai stai?! Hai! îndemnă Mihai.

Nu veni nici un răspuns. Grăunțele săreau ca niște inii speriate. Păsările se înfruptau nesățios, mușcând din carnea boabelor, încă din aer.

- O literă poate fi lagărul ce-

lorlalte litere... spuse băiatul cu o expresie inertă.

Bărbatul își focaliză privirea spre locul din care venea sunetul. Helanca lui Petrișor flutura atârnată pe oasele lui încă fragede.

- Vorbești în somn! explică băiatul. Nu am înțeles mai nimic... dar asta mi-a rămas în minte.

- E bine să o uiți! Asta e o boală... d-aia vorbesc așa!

- Ești bonav?!

- Da, sunt. Și o să plec ca să nu vă îmbolnăvesc și pe voi. O să mă fac bine! E doar ceva trecător... Hai! Hai să mergem!

Curtea rămase pustie. Vremea grea plămădea spirit și rațiune în om, floră și animale șchioape. Întrebări fătate din bancuri străine

spălară capetele mici. Mihai își lăsă o parte din suflet acolo. Păsările se bătură pe el și încercară să-i deschidă lacătul. Cîțiră tot ce se numea zvon și uitară cum era să zbori. Primară biciclete englezești, dar le era dor de aripi. Cine le-a pus să învețe alfabetul omenesc? Renunțară la libertate și păcătuiră din nou: Dreptatea divină e doar o pură întâmplare și cea mai bună formă de manipulare. Războiul e cea mai profitabilă afacere. Trăim într-o societate în care câinele rivalizează cu omul și din care păsărica iese învingătoare. Cine spune că socialismul ăsta nu te lasă să fii pederast? Mai mult ca sigur și copacii sunt pederastați. Cum altfel își ex-

plcă omul... altoiul? Tot felul de ingineri agronomi, foarte mămoși și cu cămașa încheiată strâmb, își bat joc de plante și mai ales de copaci. Și asta se întâmplă din cele mai vechi timpuri. De ce cazul are nevoie de aripi sau de corn în frunte!... M-am săturat de altoire! Fiecare să rămână cum este! De ce să aspir eu la cer, dacă rostul meu e să port o basma cu buline sau pe altcineva în cărca mea? De ce să ajung eu - de altfel, un vestit plămăditor de zer, un degustător de Malaga? Cel mai rău e că această oaste de slujbași, și-a pierdut nobilul țărănesc și ne obligă de sub zăpadă, să ne altoim creierele.

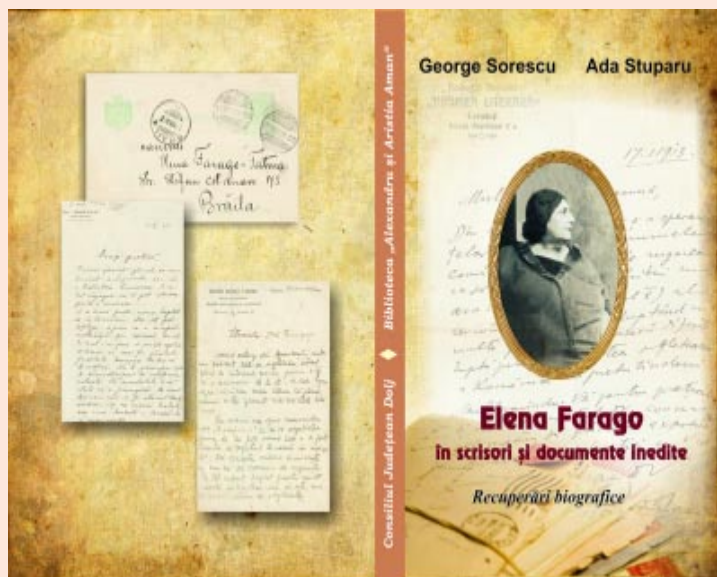
Liviu ANDREI

CARTE CRAIOVEANĂ ÎN „LUMINA SLOVEI SCRISE”

Sesiunea de comunicări a cercurilor științifice studențești „Lumina slovei scrise” desfășurată în perioada 20-22 mai a.c. la Universitatea „Alma Mater” din Sibiu, la a X-a ediție a beneficiat de contribuțiile studenților de la profilul pedagogic, dar a constituit și cadrul unei duble lansări a unor cărți legate, în ciuda diversității lor, prin firele trainice ale conlucrării între generații unite prin dragostea pentru carte.

Sub coordonarea d-nei conf. univ. dr. Anca Sârghie, un deceniu de cercetare științifică a studenților sibieni, la care s-au alăturat studenți și profesori din alte centre universitare românești, dar și din Franța, Germania, Tunisia, SUA etc., s-a concretizat în studii menite să contribuie la formarea viitorilor specialiști în biblioteconomie și arhivistică, precum și în științele pedagogice. Cu prilejul acestei ediții aniversare, s-a lansat al șaptelea volum cuprinzând comunicările prezentate în cadrul sesiunii din anul 2009, profesorul Silviu Guga aducând un elogiu coordonatorului neobosit al acestui proiect, d-na conf. univ. dr. Anca Sârghie, precum și colectivului care a contribuit la o realizare exemplară de carte menită să poarte și să transmită „LUMINA SLOVEI SCRISE”. Dintre autorii de carte sibiană recenzați în noul volum, au luat cuvântul Sorin Adamache, care a anunțat că după romanul său de debut **Caisa coaptă** va scoate în curând o nouă carte, iar Ileana Savu a explicat auditorilor, între care se numărau multe educatoare și învățătoare, cum s-au născut **Legendele florilor** din volumul său publicat recent.

Cu deschidere națională și internațională, sesiunea științifică de la Sibiu a cultivat relații trainice și cu cercetarea craioveană, prin participarea unor nume de prestigiu ale Universității din Craiova, ca prof. univ. dr. Emilia Parpală, prof. univ. dr. Mihaela Albu sau conf. univ. dr. Camelia Zăbavă. Ca o prezență constantă, d-na prof. dr. Ada Stuparu a adus la Ediția aniversară 2010 un volum închinat unei personalități reprezentative, Elena Farago, de al cărei nume se leagă viața culturală a Craiovei din prima jumă-

tate a sec. al XX-lea. Sibiancă de origine, profesoara Ada Stuparu s-a întors în orașul ei de obârșie cu brațe pline, oferind și o carte practică de uz didactic, intitulată **Limba și literatura română. Culegere de teste pentru clasa a VII-a**, apărută la Editura Gabriel, București, 2010. Ca instrument auxiliar pus la dispoziția elevilor și profesorilor, culegerea aceasta contribuie la dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris și a celei de exprimare scrisă, potențând înțelegerea textelor literare și nonliterare. Ea ajută adolescenții „să înțeleagă lumea, să comunice și să interacționeze cu semenii, să-și utilizeze în mod eficient și creativ inteligența și capacitățile proprii”, așa cum se anunță în **Argumentul** cărții.

Prezentarea volumului **Elena Farago în scrisori și documente inedite. Recuperări biografice**, apărut recent la Editura Sim Art din Craiova, având ca autori pe George Sorescu și Ada Stuparu, a interesat în mod deosebit. Documentele inedite scoase la lumină „ajută la configurarea unor situații și trăiri privind cadrul existențial al poetei” după aprecierea lui George Sorescu. A fost subliniat dramatismul existențial al poetei, pus în evidență și de documentele epistolare proaspăt publicate. Noutatea volumului constă în tehnica încadrării documentelor inedite în fluxul biografic al poetei, notațiile bibliografice marcând traseul creator, dar și activitatea culturală neîntreruptă a celei care a fost, mai

Pictură de Victoria Dușu

bine de 30 de ani, directoarea Fundației Aman și a Bibliotecii „Alexandru și Aristia Aman”. A prezentat interes fondul epistolar, cuprinzând scrisori ale poetei și ale copiilor săi, Mihnea și Coca, precum și ale unor personalități marcante ale timpului ca A. Toma, Al. Popescu Telega, C. Șaban Făgețel, dr. Charles Laugier, Felix Aderca, Constanța Marino Moscu, profesorul N. Bănescu, filozoful M. Florian, generalul N. Condiescu, primarul Craiovei C.N. Popp, poetul D. Nanu sau Liviu Rebreanu, care păstrează o nestinsă admirație poetei cunoscute în perioada petrecută de scriitor în Craiova, ca membru în conducerea teatrului din localitate.

Cu un bogat material informativ, notele de la subsol oferă o imagine amplă a vieții sociale, politice și culturale a epocii în care Elena Farago a activat ca directoare a Bibliotecii „Alexandru și Aristia Aman”, ca secretar literar al Teatrului Național, ca inspector al azilurilor pentru copii, ca redactor al ziarului „Năzuința”. S-au păstrat, de asemenea, scrisori de la redactori de reviste și editori care îi solicită colaborarea, de la colaboratori și prieteni etc., care ilustrează aprecierea și respectul de care se bucura Elena Farago, dar și activitatea bogată și neîntreruptă a poetei, în ciuda vicisitudinilor cu care se confruntă de-a lungul întregii sale vieți. Se reface, în acest fel, o atmosferă istorică, socială și culturală, a unei perioade marcate de răscoala din 1907, de Primul și al Doilea Război Mondial, o imagine a relațiilor interumane, care au contribuit decisiv la conturarea climatului cultural național.

Volumul a fost lansat în cadrul evenimentelor organizate de Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, în cadrul Zilelor „Elena Farago”, în data de 29 martie a.c. când se sărbătorește nașterea poetei, iar fondul epistolar inedit a fost încredințat, prin gestul generos al familiei Sorescu, Casei memoriale „Elena Farago”, locul care își legitimează dreptul de a duce în timp memoria unei mari personalități ce a purtat, nestinsă în suflet, lumina slovei scrise.

Ada STUPARU

LUI EMINESCU

Eu, pentru tine, aş sădi pădurea
La malul mării, să îți fie aproape.
Aş îngropa spre veșnicii secura,
Lăsând cântul iubirii să se-adape
Din marea mărilor singurărate
Spre care, ca LUCEAFĂR ai pornit
Lăsând în urmă valuri mii, în șoapte,
Să fluture cadente-n asfințit!
Aş înălța stindardul pentru tine!
Cu flacăra iubirii-n cânt mereu!
Și te-aș cinsti cu ambră-n cupe pline,
Ca Prometeu al țării; mare zeu!
Aş ridica o piatră funerară
Ca un Luceafăr, far' să strălucească!
Spre-a preaslăvi, în veșnicii, o țară,
Ce-a fost, și e, de-a pururi, românească!

CAD NOPTILE

Cad nopțile pe caldarâm de stele...
Și mă-nfioară cântecul bizar.
Misterul vieții este prins în ele;
Iubirea toată-i flacăra și jar!

Cad nopțile, noroc de vis și șoapte,
Tălângi de dor răsfrânte peste deal,
Ca trupuri fragede, de doruri coapte
Ce se răsfrâng în al mării vieții val!

Cad nopțile, ne oglindim în stele...
Ne naștem iar, murind de mii de ori...
Martiri în dăruiri, de visuri rebele
Ce ne robesc ades ai vieții zori.

Cad nopțile pe urne de păcate
Și Continentele precum căzură Ere
Când viața e lipsită de Karate,
Pământu-i mort și totul, totul piere!...

Cad nopțile, pământ înmiresmat
Se-nchide ca o scoică milenară,
Arzând, urlând, că OMUL l-a trădat,
Făcând viața vieților să piară!

Plâng nopțile, gemând de dor de viață.
Pământ de doruri coborâm în tine!
Spre vieți de vieți, a vremurilor divine!
Pe caldarâm, de smoală, și de gheață!

Dumitru PARASCHIVESCU

Cum se duc ei

Scrisoare Profesorilor
și Colegilor de liceu

Cum se duc ei, încet, încet,
Spre unde simt că-i Dumnezeu,
De la catedra-I de poet,
Slujind elevii de liceu...

Cum se duc ei, și parcă vin
Din timp în timp, să mai citească
Extemporale de suspin,
Din recreația românească...

Cum se duc ei, ne-om duce noi,
O cruce grea ce-au dus-o-n spate,
Ce azi ne pare-un moft de soi,
A noastră e, spre mai departe!

Ei ne-au lasat o pâine-n mâini
La toți - cu carte, fără carte -
Și ne-au lăsat aici stăpâni,
Până și dincolo de moarte...

Și dacă am ajuns străini,
Și liberi, fără libertate -
Să-i mai căutăm prin rădăcini,
Când ne căutăm de sănătate...

Prea multe-or fi avut de spus,
Dar timpul n-are decât treceri...
Am vrea să fim copii, când nu-s...
N-am vrea răspunderi, ci petreceri...

Cum se duc ei, ne-om duce noi...
Cât încă ne mai știm la față,
Să facem Lumea de Apoi,
Aici, cât suntem încă-n viața!

În mâna lor, ce grea a fost!
Acum, că nu e mai ușoară,
Așteaptă minte, suflet, rost,
Din tot ce ne-au predat din "Țară"!

Cum se duc ei, perechi, perechi,
Ne-om duce noi, măcar ne fie
Ce vom lăsa, ca pilde vechi,
Un fel de Rai, de Românie!

Să luăm aminte, câte doi,
Că n-au lăsat o zi să treacă
Fără să facă pentru noi
Comori... din dragoste săracă...

Cum se duc ei, și parcă vin
Din timp în timp, să mai citească
Extemporale de suspin,
Din recreația românească...

Cum se duc ei, ne-om duce noi,
O cruce grea ce-au dus-o-n spate,
Ce azi ne pare-un moft de soi,
A noastră e, spre mai departe!

Rugăciune

Frunză verde-a-mi-te duce,
Măi colege de o cruce,
Nu-ți cer Raiul pe pământ,
Spune-mi numai un cuvânt...

Că unde sunt eu, e greu,
Singur doar cu Dumnezeu...
Și unde ești tu, e bine,
Singur, Dumnezeu cu tine...

Frate, dacă nu te-ascult,
Mi se pare Iadul, mult...
Dar de-mi spui un cuvântel,
Râd și mâțele de el...

Frunză verde-aminte-aduce,
Omule, frate de cruce,
Ce mi-e dorul a striga,
Dacă nu-i pe limba mea...

Cât este Iadul de crud!
Dacă n-am pe cin' s-aud,
Cât e de pustiu în Rai,
Fără slovă, fără grai...

Frunză verde flori de viață,
Când te-oi mai vedea la față?
Să zâmbim încetișor,
Din lumina ochilor...

Frunză verde-a-mi-te-aduce,
Măi colege de o cruce,
Nu-ți cer Raiul pe pământ,
Spune-mi numai un cuvânt...

Picturi
de Victoria Duța

Așa se cade

Să suferi, prietene, încet,
Și să împarți din suferință
Acelor ce mai au credință -
Măcar atât: de-un tabiet -

Să suferi, prietene, voios -
Pe cât sunt vremurile toate
Mai demodate de păcate,
Pe-atât să suferi mai frumos -

Să suferi, prietene, umil -
Căci nu ai suferit vreodată
Cât Cel ce ține lumea toată
Pe suferința-i de copil -

Să suferi, prietene, curat -
Și s-o aprinzi ca pe-o cățuie
Pe lumea care veșnic suie
Spre bezna tihnei, împăcat -

Să suferi și în duh, și-n trup -
Căci e firesc să rupi din mine,
Să îmi faci rău, ca să-ți faci bine,
Și eu, din ființa ta, să rup -

Să suferi, prietene, enorm!
Ca să te bucure o rază,
Un fir de iarbă, o amiază,
Sau pacea celor care dorm -

Să suferi, prietene; pe nuferi
Să îți întreaga lumii vină!
Așa se calcă: pe Lumină!
Și-așa se cade ei: să suferi!

Salut! Credința să te țină!

Accelerându-l pe Godot

Iar nu sunt bani de canceroșii
Plesnind de-atâta libertate -
Cumplit mai dau spre cer, din coate,
Călcând bolnavii, sănătoșii ...

E legea junglei peste toate -
E legea banului în moșii
Și țâncii, fără sănătate -
De vina, pentru tot, sunt roșii...

Iar nu sunt bani pentru bucate,
Iar nu sunt bani pentru căldură,
N-ajunge-atâta libertate
Nici de oțet, lui Hrist, în gură -

Iar nu sunt... câte-au fost... puține...
Și nu vor fi, că nu-i sătulă
A Lumii-ntrăagă creierime
De-un spirit elitist... de junglă...

Iar scade viața... Iar cresc norme...
Iar nu sunt bunuri pentru tot...
Să degustăm schimbări de forme,
Accelerându-l pe Godot...

Liviu JIANU

Atât la Eminescu, cât și la ilustrul său predecesor Petrarca, se poate constata, în primul rând, prezența unor simetrii armonizatoare, de interior, modalitate în care cei doi poeți exprimă o melancolie reținută, înțelegătoare, față de forțele mai presus de natura obișnuită, și, de asemenea, o tristețe vagă, care nu ajunge, însă, până la pesimismul deprimant. Datorită acestor stări de sensibilitate poetică, preferințele celor doi se aseamănă foarte mult: amândoi caută singurătatea codrilor și a țărmlui mării, unde viziunile fanteziei nu pot fi tulburate de nimeni.

Într-o astfel de atitudine - clasică, dar în tonalități romantice - își are originea - în coincidența tematică semnalată, între „*Mai am un singur dor*” și „*Sestina VII*”, din „*Canzoniere*”.

Este cunoscut faptul că sextina are o formă fixă de poezie, in-

O posibilă coincidență tematică între Eminescu și Petrarca

trodusă, probabil, de trubadurul Arnald Daniello, în Duecento, și ilustrată apoi, de Dante, Petrarca și Leopardi. Sextine din Petrarca (dar nu Sextina VII) au fost reproduse, la noi, de T. Cipariu (1860), Ion Eliade Rădulescu și Mihail Strajan, ori traduse de J. Leonard, în revista „Roma”, mult mai târziu, în 1927.

Din astfel de izvoare mai vechi, sau din lecturi directe, este posibil ca Mihai Eminescu să fi cunoscut unele exemple de sextine petrarchiste, dar numai în ce privește elementele de formă fixă.

Observăm, deci, că „*Mai am un singur dor*” are un număr total de 36 versuri, dispuse în 3 strofe de câte 12 versuri, adică tot atâtea câte are și o sextină (în afară de semistrofa finală, o terțină), la care se adaugă o caracteristică, asemănătoare la Petrarca și Eminescu, aceea a fineții melodice a versurilor din cele două poezii.

În afară de aceasta, este, însă, surprinzător să constatăm o coincidență tematică deplină, în ceea ce privește conținutul primei strofe eminesciene, cu a doua

strofă din sextina lui Petrarca. Astfel, „*Mai am un singur dor*” corespunde, ca idee, cu „*di di' spero*”, în care speranța lui Petrarca traduce, parcă, „dorul” lui Eminescu, ca și „în liniștea serii”, adică „*l'ultima sera*”, iar „*să mă lăsați să mor*” corespunde cu „*e mi lasci dormire*”, „la marginea mării”, pentru „*in qualche spiaggia*”.

Petrarca scrie, aproape repetând, dincolo de timp și de loc, versuri în consonanță perfectă, cu sentimentele lui Eminescu: „*E mi lasci dormire in qualche spiaggia*”.

Deosebit de interesant este faptul că amândoi poeții doresc să fie „lăsați” să moară. Pentru ei, lumea este atât de neînțelegătoare, încât le-ar răpi chiar și dreptul de a muri.

În continuarea poeziilor prezentate, se observă și dorința de integrare totală a omului în natură, cel puțin după moarte: „*intinsele ape*” au un corespondent, la Petrarca, în cuvântul „*onde*”, iar „*codrul*”, în „*boschi*”.

Chiar dacă elementele citate nu corespund deplin, ca intenții poetice, la cei doi autori, cel puțin

Francesco Petrarca -
Frescă de Andrea
di Bartolo di Bargilla,
cca. 1450, Galleria degli
Uffizi, Florența

versul lui Petrarca, din „*Sestina VII*” a cantonierului, „*e mi lasci dormire in qualche spiaggia*” este, în mod categoric, de aceeași factură și tonalitate emoțională cu versurile eminesciene „*Să mă lăsați să mor/ la marginea mării*”.

Prin astfel de coincidențe tematice, Mihai Eminescu se așează, la loc de cinste, în familia marilor creatori de artă europeni, ilustrând poezia noastră și pe cea universală.

Ion PATRAȘCU

